

„Ami egy férfinál normálisnak számít, az egy nőnél nem feltétlenül az.”

Nemi szerepek, férfi és női karakterek megjelenése és megítélése az RTL Való Világ 11 című műsorában¹

1. Bevezetés, előzmények

A Való Világot 2002-ben kezdte el sugározni az RTL Klub, válaszként a TV2 csatornán futó Big Brother című valóságshowra. A kereskedelmi csatornák közötti kielezett verseny okán a két műsor jelentős mértékben hasonlított egymásra. A játék lényege, hogy a résztvevők a külvilágtól elzárva élnek egy házban, és bizonyos időközönként az egyik szereplőt kiszavazzák, míg a játék végén egy nyertest hirdetnek, aki megnyeri a főnyereményt. A két műsorban a bekerülés és a kiesés módjában volt csak némi különbség, a Való Világ esetében ugyanis a nézők dönthették el, hogy több játékos jelölt közül ki kerülhessen be a villába, ahogyan azt is, hogy a szereplők által párbajra küldött játékosnak vagy az általa párbajra hívott társának kell-e távoznia a villából. A műsor készítői a nyolcadik évadban újításként megvásárolták a Big Brother licencét, így egy hibrid műsor jött létre, azonban a játékmenet szempontjából megtartották a Való Világ alapjait. A Való Világ széria az indulásakor kiugróan magas nézettségnek örvendett, az első show-t 1.5 millió néző követte, és az érdeklődés folyamatosan fokozódott, míg a legnépszerűbb adás a negyedik évad fináléja lett, amit már 2.3 millió néző tekintett meg. Ezt követően a program nézettsége fokozatosan csökkent, míg az RTL II csatornán futó évadokat már csak néhány százezer néző kísérte figyelemmel.

A Való Világ 11 (gyakran használt rövidítéssel VV11) a Való Világ reality műsor tizenegyedik szériája, amelyet az előző öt évadhoz hasonlóan ismét az RTL II csatornán került bemutatásra. A műsor 2022 novemberében vette kezdetét, amely a korábbi években már jól megszokott Való Világ és a Big Brother reality sorozatok keveréke helyett már csak a Való Világ formációját vitte tovább. A műsor első ajánlója 2022. június 22-én került képernyőre, ugyanezen a napon indult a jelentkezés a leendő villalakóknak. A bulvármédiában és a közösségi felületeken 2022 októberétől kezdve folyamatosan feltűntek a műsor promóciójával kapcsolatos tartalmak, míg az első rész 2022. november 20-án került adásba.

2. Társadalmi nem, férfi és női szerepek a valóságshow-k világában

¹ A tanulmány a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült. A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-5- PTE-1729 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Az elmúlt bő egy évtizedben különösen nagy figyelem hárul a társadalmi nem kérdéskörére, s ezzel összefüggésben arra, hogy a televíziók népszerű szórakoztató műsoraiban hogyan konstruálódnak meg egyes férfi és női szerepek. A feminista alapokon nyugvó nőkutatók (*Women's Studies*), illetve az 1980-es években megjelenő férfikutatók (*Men's Studies* vagy *Masculinities Studies*) rendszeres kutatási témája, hogy a tömegkommunikációs médiumokban megjelenő tartalmak milyen képet közvetítenek a társadalmi nemekkel kapcsolatos aktuális elvárásokról és normákról (Hearn & Morgan 1990; Wiegman 2002). Az említett kutatások elsősorban arra kérdeznék rá, milyen attribútumai vannak a nőiességnek és a férfiasságnak, mindez milyen módon kerül bemutatásra a programokban, illetve hogy a tartalmak hogyan rezonálnak a közönséggel (Ferris et al. 2007).

A korai kutatások megállapították, hogy a televíziós tartalmakban látható női és férfi karaktereket rendszerint jól beazonosítható gender sztereotípiák szerint alkották meg, amelyekre jellemző az aktív és domináns férfi, valamint a passzív és szubmisszív nő megjelenése. Emellett szintén a korai vizsgálatok világították meg azt a tényt, hogy a televíziós műsorokban szám szerint is több férfi jelent meg, mint nő, s ez a különbség a főbb szerepekben még hangsúlyosabban jelentkezik (Downs, 1981; Davis, 1990). A változás első nagyobb hulláma az 1990-es években érkezett meg, amikor részben éppen a témában végzett kutatások hatására egyre nagyobb hangsúly került a korábbi gyakorlatok megreformálására, ami együtt járt a diverzebb szerepkonstrukciók bemutatásával és a társadalmi nemmel kapcsolatos kérdések széles körű tematizációjával (Aubrey et al. 2020). Ebben a folyamatban jelentős szerepet kaptak a valóságshow-k is, így a kérdés alaposabb vizsgálata is indokolt.

A kutatási probléma konceptualizálásához ugyanakkor mindenekelőtt elengedhetetlen két alapfogalom tisztázása, a *gender* vagyis társadalmi nem, illetve a *reality show* vagy valóságtelevíziózás kategóriáinak meghatározása. Watson és Hill nyomán a társadalmi nemet a továbbiakban olyan kulturális fogalomként használom, amely azt a folyamatot írja le, ahogyan az egyén egy adott nemhez társítható viselkedésre, attitűdökre és hiedelmekre reflektál. A társadalmi nemmel kapcsolatos koncepciók gyakran a nemi sztereotípiákon keresztül működnek, amelyek a nemekkel általánosan társított jellemzők szűken meghatározott halmaza. Továbbá a társadalmi nem fontos jellemzője, hogy mindig egy adott nemi szerep társadalmi normáihoz igazodik, így a férfiakhoz, nőkhez vagy transzgender személyekhez kapcsolódó elvárások korszakonként és egyazon időszakban kultúránként is eltérőek lehetnek (Watson & Hill, 2003). A valóságtelevíziózáson pedig azokat a műsorokat értem, amelynek a szereplői hétköznapi emberek, vagyis nem professzionális színészek, viszont egy professzionális produkciós keretek között megvalósuló szórakoztatóműsorban szerepelnek (Hall 2009; Jenei 2002). A valóságshow-k szereplői nem előre megírt párbeszédet folytatnak egymással, viszont a felvétel körülményei és maga a végtermékként létrejövő műsor is jelentősen manipulált, mivel a szerkesztők és műsorkészítők szakmai döntések mentén folyamatosan torzítják a karaktereket és a cselekményt (Anderson & Ferris 2016).

A fent említettek alapján, a valóságshow-k megjelenésüktől fogva hozzájárultak a társadalmi nemmel kapcsolatos problémák tematizálásához, így a 2000-es évek elejétől kezdve a reality műsorokkal kapcsolatos kutatások is rendszeresen foglalkoztak az említett kérdéskörrel. Ebben az is szerepet játszott, hogy a jellemzően kereskedelmi környezetben futó programok a nézettségért folytatott versenyben gyakran figyelemfelkeltő eszközként használják a nemiség

legkülönbözőbb megnyilvánulási formáit, úgymint a hiper-maszkulin és hiper-feminin karaktereket, az alternatív nemi szerepek bemutatását vagy akár a nemi aktus leleplezését. A növekvő akadémiai figyelem bizonyítékai azok a publikációk, amelyek főleg az elmúlt évtizedben születtek ezen a területen, így például Webner 2014-ben publikált könyve, ami *Reality Gendervision: Sexuality and Gender on Transatlantic Reality Television* címmel jelent meg (Anderson & Ferris 2016). Hasonlóan meghatározó korai szöveggyűjtemény a *Canadian Journal of Communication* című folyóiratban 2009-ben megjelent tematikus valóságshow szám, vagy a *Television and New Media* című kiadvány, ami 2013-ban *Gender and Reality TV* címmel közölt a témába vágó szövegeket. A kutatások döntő többsége főleg a női karakterekre fókuszált, ezek a vizsgálatok pedig azt találták, hogy a reality műsorok általános gyakorlata, hogy a nőket szexuális tárgyként kezelik, illetve a hagyományos nőies értékeket jelenítik meg (Cato & Carpentier, 2010).

A fent idézett elemzések feltárták, hogy a reality programok különösen érzékenyen reagálnak az aktuális kulturális és társadalmi trendekre vagy attitűdökre, így a nemi szerepekkel kapcsolatos elvárások alakulása is jól nyomon követhető ezek segítségével. Ugyanakkor számos vizsgálat rámutatott arra is, hogy a valóságshow-k a nemekkel összefüggésben is előszeretettel mutatnak be negatív karakterjegyeket, ami általánosságban nem riasztja el a nézőket, éppen ellenkezőleg, felcsigázza az érdeklődésüket (Leone et al. 2006). Más kutatók ugyanebben a kontextusban a nemi szerepek speciális aspektusaival foglalkoztak, úgymint a megszólalások időtartama, családi állapot, foglalkozás és megjelenés. Ezek a vizsgálatok arra a megállapításra jutottak, hogy a férfiak személyes identitásában a hivatás nagyobb szerepet játszik, a nők esetében az életkor nagyobb jelentőséggel bír, a nők viselkedését jobban befolyásolja a kapcsolati vagy családi állapot, s végül a nők a valóságshow-kban kevesebb figyelmet és tiszteletet kapnak, mint a férfiak (Signorielli & Bacue, 1999). Az utóbbi megállapítás különösen annak a 2013-as vizsgálatnak a fényében elgondolkodtató, amely szerint a reality műsorokban a dominánsabb női karakterek gyakran rendelkeznek férfias karakterjegyekkel, illetve a nézők gyakrabban tartják férfiasnak azokat a női szereplőket, akik idősebbek, fizikailag erősebbek, illetve a megjelenésük kevésbé vonzó (Anderson & Ferris 2016).

A társadalmi nemmel kapcsolatos kérdéseket vizsgálva azt is látjuk, hogy különösen az elmúlt évtized során a valóságshow-k általános gyakorlatává vált az alternatív nemi identitások bemutatása (Lovelock 2019). A bulvárműfajként is értelmezhető reality a megjelenésétől fogva kedvezett a marginális helyzetű csoportok ábrázolásának, úgymint az etnikai kisebbségek, az alacsony társadalmi státusszal rendelkezők vagy az LMBTQ+ csoport képviselői (Császi 2009; 2011). Lovelock kifejti, hogy a 2000-es évek elejétől kezdve a valóságtelevíziózás egyre bátrabban nyúlt a különböző szexuális identitások témájához, s ebben a kontextusban említi a *Real World*, a *BigBrother*, a *Survivor* és a *The Amazing Race* című amerikai műsorokat. Ezekben a programokban az évek előrehaladtával egyre nagyobb szerepet kaptak a meleg, lesbikus, majd a transzgender karakterek, ami Lovelock szerin jól igazodott a nézők figyelmének megragadásáért folytatott stratégiákhoz. A szerző rávilágít, hogy a 2000-es években a televíziós piacon végig söprő tematizációs hullám eszközként használta az LMBTQ+ karaktereket is. Ezekkel alapvetően a fiatalabb korcsoportokat célozták meg, miközben a műsorok egy olyan világgépet tükröztek, amelyben a fiatalokat nagyfokú nyitottság és a diverzitás elfogadása jellemzi (Lovelock 2019).

A fenti gyakorlat több összefüggést is megvilágít. Egyfelől rámutat arra, hogy a valóságtelevíziózás más televíziós műfajokhoz képest nagyobb szerepet vállal a társadalmi nemmel kapcsolatos kérdések tematizálásában, részben azért, hogy más televíziós formátumokhoz képest korábban nyúl a témához, részben pedig azért, hogy a jelenséggel kapcsolatos kérdéseket széles közönségrétegekkel ismerteti meg.² Másfelől a vizsgálatokból az is kiderül, hogy a reality programok jellemzően olyan társadalmi diskurzusokat generálnak a szexualitásról, a társadalmi nem kérdéséről vagy akár a személyes identitásról, amelyek megkérdőjelezik vagy akár meg is változtathatják a fennálló normatív rendszereket. Ez utóbbi folyamat megítélése még a téma szakértői és a társadalmi nemek kérdése köré szerveződő aktivisták körében is kettős. Az egyik diskurzus szerint az 1990-es és 2000-es évek valóságshow-ít progresszív fejleményként értékelhetjük, mert olyan a társadalmi nemmel kapcsolatos identitáskonstrukcióknak biztosítottak láthatóságot, gyakorlatilag elsőként, amelyek korábban nem jelenhettek meg a mainstream televíziós csatornákon. Ezzel a véleménnyel éppen ellentétes az az álláspont, miszerint az említett műsorok kereskedelmi termékként kezelik a társadalmi nem alternatív formáit, s ezzel a többségében tradíciópárti, heteronormatív közönség kíváncsiságát elégítik ki (Gross 2001).

A problémával összefüggésben felmerülő leggyakoribb kérdés máig az, hogy az említett műsorok férfi és női képei milyen hatást gyakorolnak a közönségre, azon belül is elsősorban a fiatalokra. Ezek a kutatások tehát azt próbálják feltárni, hogy a reality programok mennyiben járulhatnak hozzá a társadalmi nemről szóló hétköznapi diskurzusok formálásához, a tradicionálisnak tekinthető normarendszerek dekonstruálásához és rekonstruálásához, vagyis tulajdonképpen az érzékelt társadalmi valóság viszonyrendszerének alakításához. A témával összefüggésben készült közönségvizsgálatok többnyire arra az eredményre jutottak, hogy a nézők nem azonos módon dekódolják a műsorokban bemutatott nemi sztereotípiákat, így bár az értelmezésben lehetnek jelentős átfedések, a mélyebb jelentéskonstrukciókat mindig az egyén szintjén érdemes vizsgálni (Atwood et al. 1986). A vizsgálatok másik általános következtetése, hogy a reality műsorok szerepkonstrukciói nem direkt módon hatnak, vagyis nem a nézők viselkedését befolyásolják, hanem a szemléletmódjukra és az attitűdjeikre hatnak a kultivációs elméletben leírtak szerint (Gerbner et al. 1986).

Míg az utóbbi évtizedekben a média gyenge hatásairól hallhattunk többet, a közelmúlt eseményei, úgymint az influencer jelenség vagy akár az álhírek elszaporodása, újra reflektorfénybe állította a közvetlen hatásokkal kapcsolatos koncepciókat is. A reality témával foglalkozó szakirodalmak is egyre gyakrabban hangsúlyozzák, hogy továbbra is érdemes a televíziós műsorok viselkedésre és kulturális normákra gyakorolt hatásával foglalkozni (Ward 2002; Wright 2011). Ezekben a szövegekben Gerbner kultivációs modelljére utalva a kutatók kifejtik, hogy a televíziós programok hatással lehetnek bizonyos társadalmi kérdésekre, kulturális trendekre és attitűdökre. Gerbner modelljének megfelelően a probléma kutatói úgy látják, hogy a kultivációs hatás továbbra is működik, és az ismétlődő mintázatot mutató, televízió által közvetített tömegtermelésben létrehozott üzenetek és képek változatlanul óriási hatást gyakorolnak a szimbolikus környezetünkre, s ebből a valóságtelevíziózás is jelentős mértékben kiveszi a részét (Anderson & Ferris 2016).

² Lovelock ebben az összefüggésben a dokumentarista műfajt helyezi szembe a reality formátumokkal miközben azzal érvel, hogy az előbbi jellegéből adódóan sokkal kisebb számú közönség figyelmére tarthat csak igényt, következésképpen az elérése és a hatása is korlátos.

3. Kutatási kérdések és módszertan

A fentieknek megfelelően a kutatás fókuszában az a kérdés áll, hogy a Való Világ 11 milyen férfi és női szerepeket mutat be a nézőknek. Ezzel összefüggésben kíváncsiak vagyunk arra, hogy ezek a szerepek mennyiben igazodnak a Magyarországon hagyományosnak tekinthető, férfiakhoz és nőkhez rendelt társadalmi normákhoz és értékrendekhez, és milyen újszerűnek tekinthető szerepkonstrukciókat tematizál a műsor. Mindezek mellett hangsúlyosan szeretnénk foglalkozni azzal a kérdéssel is, hogy a program által bemutatott férfi és női képeket hogyan értelmezi a befogadói oldal, illetve hogy a karakterek hogyan hatnak a közönségre. A kutatás újszerűségét egyfelől az adja, hogy a vizsgálat során nemcsak a férfi és női szerepek leírására törekszünk, hanem arra is, hogy a nemekhez rendelhető szerepkonstrukciók dinamikus kölcsönhatását is megvilágítsuk. Másfelől a kutatás jelentősége azzal magyarázható, hogy hasonló, kifejezetten a férfi és női képek működésére vonatkozó kutatás még nem készült a hazai valóságshow-k vonatkozásában. A fent említett kérdések vizsgálatához kvalitatív megközelítésen alapuló, kevert módszerek (*mixed methods*) alkalmazása a legcélszerűbb, amelyek egyszerre alkalmasak a műsor mint médiaszöveg tartalmi vizsgálatára, illetve a közönség befogadói attitűdjeinek feltárására.

A tartalomvizsgálat kontextusában a nemi szerepekre fókuszáló karakteranalízis módszerét használjuk, mivel ez egyszerre képes feltárni a játékosok társadalmi nemmel összefüggésben értelmezhető személyiségjegyeit, valamint a szereplők funkcióját és azok egymáshoz való viszonyát. A vizsgálat során három analitikus kategória alapján értelmeztük a karakterek férfias és nőies jellemzőit, ezek a *fizikai megjelenés*³ (vonzó megjelenés, taszító megjelenés, szexualizált megjelenés, semleges megjelenés), *nemi jellemzők által befolyásolt társadalmi szerepek*⁴ (vezető, követő, áldozat, hős⁵) és viselkedés⁶ (függetlenség, függés, harag, szomorúság, boldogság, agresszió).⁷ A tartalmi vizsgálat kétféle korpuszon történt, egyfelől a karakterek hivatalos bemutatkozó videóit, másfelől a műsor 2022. november 20. és december 31. között sugárzott összefoglalói szolgáltak az elemzés alapjául. E módszertani döntés háttérében az a megfontolás áll, hogy mindkét esetben erősen szerkesztett tartalmakról van szó, amelyekben közvetlenül tetten érhető az, hogy a műsor készítői milyen szerepekben szeretnék bemutatni a játék női és férfi résztvevőit.⁸

A közönség befogadói attitűdjeinek vizsgálatához fókuszcsoportos interjúkat szerveztünk, ahol a résztvevőket megfelelő szempontrendszerek szerint kor, nem, foglalkozás és lakóhely szerint válogattuk be a csoportokba azzal a megszorítással, hogy az adatközlők minden esetben a Való

³ A játékosok által beazonosított és verbalizált kategóriák.

⁴ Az összefoglalókban tanúsított magatartás alapján.

⁵ A vizsgálatban Anderson és Ferris alapján hős alatt azt a karaktert értem, aki képes kiállni a saját vagy mások igazáért a saját meggyőződésének megfelelően (Anderson & Ferris 2016).

⁶ Az összefoglalókban tanúsított magatartás alapján.

⁷ A kutatásban alkalmazott kategóriák kialakítása Anderson és Ferris 2016-ban elvégzett, hasonló kutatási kérdéssel dolgozó vizsgálatához igazodik (Anderson & Ferris 2016).

⁸ A korpuszkijelölés emellett annak a belátásnak felel meg, hogy a valóságshow-k adásai sohasem a „valóságot” mutatják be, hanem a szerkesztés eredményeként bizonyos elemeket kiemelnek, másokat háttérbe szorítanak. Következésképpen a kutatás a műsorban megjelenő reprezentációkat vizsgálja, nem pedig az „objektív valóságot”, vagyis a szereplők megkonstruálása nem a véletlen műve, hanem a társadalmi nemre jellemző tulajdonságok konstrukciója egy tudatos szerkesztési szándék eredménye (Gregor & Lőrincz 2013).

Világ 11 rendszeres nézői legyenek. Összesen három darab online fókuszcsoportos vitát szerveztünk és bonyolítottunk le 2023 januárjában a műsort rendszeresen követő nézőkkel, csoportonként 6-8 fővel. A résztvevőket szűrőkérdőív segítségével toboroztuk és szűrtük a kiválasztás során. A beszélgetések a Zoom felületén kerültek lebonyolításra a célcsoport paramétereinek megfelelő résztvevőkkel. A beszélgetések 2023 január harmadik hetében, vagyis a Való Világ 11 félidejekor kerültek lebonyolításra. A résztvevők szervezési és kiválasztási paramétereit: Budapesti, miskolci és veszprémi lakosok; lakóhelyük szerint homogén csoportokkal; 18-45 évesek, életkor szerint vegyes csoportok; férfiak és nők kiegyenlített aránya; a résztvevők rendszeresen követik a VV11 reality showt a televízióban, és/vagy streaming platformon; a résztvevők többsége rendszeresen követi a VV11 híreit, történéseit a közösségi médiában, illetve a villalakovók Instagram oldalát; a résztvevők kommunikatívak, környezetük véleményére hatással bíró, érdeklődő fogyasztók.

4. A nemi szerepekre fókuszáló karakteranalízis eredményei

4.1. Karakterek: a VV11 játékosai

A Való Világ 11 műsorába több hullámban érkeztek a játékosok. A villa első nyolc lakója, négy férfi és négy nő, 2022. november 20-án költözött be: Bibi (Szabados Bianka), Melina (Böszörményi Melina) Lissza (Szabó Melissza), Reni (Kreutzer Renáta), Ákos (Károly Ákos), Barna (Fenyvesi Barna), Lamin (Lamin Mboob), és Sajti (Sajtos Arnold). A következő napokban újabb versenyzők csatlakoztak a csapathoz, november 21-én Rico (Dicati Riccardo), november 22-én Piros (Varga Piroska), és Henrik (Demendi Henrik), november 23-án Kriszti (Kamics Kriszta), november 24-én pedig Anita (Krakovszki Anita). A műsor hetedik adásában a nézőknek lehetőségük volt arra, hogy párbaj nélkül hazaküldjék a villa legkevésbé szimpatikus lakóját. Az úgynevezett „unszimpatia szavazáson” a legtöbb szavazatot Lamin kapta, ezzel ő lett a játék első kiesője, s a helyére rögtön két új játékos is érkezett november 26-án; Márió (Deli Márió János) és Dani (Dénes Dániel). A villába ezt követően már nem költöztek be új játékosok, így az első kiesővel együtt véglegessé vált a tizenöt főből álló csapat, hét nő és nyolc férfi részvételével. Az alábbiakban azt tekintjük át, hogy a bemutatkozó kisfilmekben milyen karakterjegyekkel ruházták fel a szerkesztők a női és férfi résztvevőket.

4.2 Nők

4.2.1. Anita, a „magabiztos és taktikus”

VV11Anita, vagyis Krakovszki Anita, a Való Világ 11 sugárzásakor 28 éves, a várpalotai lakos kozmetikusként és műszempillásként dolgozik.⁹ A játékos videója „kisfilmem” címmel került megosztásra, ebben a szereplő „Boss Bitch-ként”, vagyis „főnök ribanckét” hivatkozik magára, majd kifejti, hogy a villában mindenki úgy táncol majd, ahogy ő fütyül. A bemutatkozó első feléből azt is megtudhatjuk, hogy Anita a szépségiparban dolgozik, majd kijelenti, hogy a

⁹ <https://www.instagram.com/p/CIZpw2oIMuG/>

„villában ő lesz a főnök” – a videó második fele lényegében ezt az állítást hivatott alátámasztani. Megtudhatjuk, hogy Anita egyedülálló, de „nincs szüksége arra, hogy bárki megpróbálja betörni”, bár hisz abban, hogy „a szőke hercege még várja valahol, és hamarosan el fog érkezni”. Fontosnak tartja kihangsúlyozni, hogy az elmúlt tíz évben a Való Világ összes részét látta, és most lett „elég érett és elég okos ahhoz, hogy végig játssza a saját játékát”. A barátai szerint Anita a társaság központi figurája, saját elmondása szerint ő egy igazi „méhkirálynő”, amit azzal igazol, hogy „mindig az ő viccei a legjobbak, illetve neki vannak a legjobb és legdurvább sztorijai”. A kisfilm vizuális megoldásai színes, vibráló filterekkel dolgoznak, a játékos főbb jellemvonásait pedig matricákkal is kiemelik a szerkesztők, úgymint „magabiztos”, „taktikus”, „szingli”, „érett”, „okos”, „méhkirálynő”. A felvételen Anita először egy nőies, testhezálló, vörös ruhában látható, majd egy bikiniben lejt csábító táncot, miközben a testét borító tetoválások is jól kivehetők. A kisfilm utolsó részében méhkirálynőnek öltözve ábrázolják a szereplőt, miközben Anita önfeledten táncol a kamera előtt, végül csókot dob a nézőknek.

A szerkesztett összefoglalók alapján Anita külseje megosztja a villalakókat, a beköltözése idején rengeteg kritikát kap a női és férfi játékosoktól egyaránt. Társai sokkal idősebbnek gondolják a koránál, s bár az alakjáról elismerően beszélnek, az arcát ráncosnak, idősnek, megviseltnek látják, „kiéltnek” és „leharcoltnak” írják le, ezért azonnal a MILF¹⁰ jelzőt ragasztják rá. Anita a játék során vezető szerepre törekszik, ehhez sokszor eszközként használja a szexualitást, számos kalandba bonyolódik a villa férfi játékosaival, az influencer héten pedig egy pornófilmre emlékeztető kisfilmet forgat Lisszával. A műsor során többször mutatkozik hiányos ruházatban, számos alkalommal lejt kihívó és erotikus táncot a férfiaknak, időnként nőekkel is. A játékos nőkhöz és férfiakhoz fűződő kapcsolata is problémás, rendszeres összetűzései során a verbális agresszió legdurvább formáinak használatától sem riad vissza, melyek során gyakran dehumanizálja, vagy nőiességükben és férfiasságukban alázza meg vitapartnereit. Pirossal zajló rendszeres összetűzései során egy alkalommal a fizikai agresszió határát súrolja, amikor egy nyers tojással támad vetélytársára, majd étellel dobálódik a konyhában. Anita karakterében az agresszió túl a harag és a függetlenség is megjelennek, rendszeresen kiáll a saját véleményéért, más játékosoknál ritkábban látjuk szomorúnak vagy kifejezetten boldognak.

4.2.2. Bibi, a „vad és akaratos”

VV11Bibi, vagyis Szabados Bianka, a játék idején 21 éves Esztergomi lakos, munkanélküli.¹¹ Az Instagramon található bemutatkozó videója a „Nem vagyok virágszál!” címet viseli, ami önmagában is azt sejteti, hogy a karakter szembe helyezkedik a hagyományos női értékekkel. A videóban a játékos elmeséli, hogy évekig Hollandiában élt, viszont most visszaköltözött Magyarországra, majd rögtön azzal folytatja, hogy nem virágszál típus. Mint azt elmondja, nagyon balhész csaj, szereti a veszekedést, szereti, ha mások veszekednek. Ha úgy alakul, akkor szívesen bele is avatkozik mások veszekedésébe, akkor is, ha az nem rá tartozik. Bibi egyik legjellemzőbb tulajdonságának a makacsságot érzi, elmondása szerint, ha a dolgok nem az ő

¹⁰ A kifejezés az amerikai szlengben a szexuálisan vonzó, érett családostól nőkre vonatkozik.

¹¹ <https://www.instagram.com/p/CIO3xXMgfyn/>

kedve szerint alakulnak, akkor „ordibál, veszekszik, csapkod és csúnyán beszél”. A játékos a pozitív tulajdonságai között említi, hogy „nagyon megbízható”, „nagyon őszinte”, „nem szokott hazudni”. Azt is megtudhatjuk, hogy Bibi szeret kockázatosan élni, szereti az olyan helyzeteket, amikor „már nagyon rezeget a léc, de még nem kerül bajba”, s emellett „adrenalinfüggőnek” is érzi magát, emiatt nagyon szereti az „extrém dolgokat”. Megerősítve a videó címében szereplő állítást, a versenyző azt is megosztja a nézőkkel, hogy évekig kajakozott és kézilabdázott, így „a versenysportban megismerte a siker ízét, és a villába is ezért jött: nyerni”. A képi megfogalmazás lehangsúlyosabb eleme a virág metafora kibontása. A játékos a klip elején egy csokor tulipánnal látható, ábrándos tekintettel, míg a következő pillanatban leharapja az egyik tulipán fejét, majd agresszív arckifejezéssel széttépi az egész csokrot. A montázszerű videó képein különböző szituációkban tűnik fel a szereplő, egyes képeken motorversenyzőként látható, máshol kihívóan táncol egy flitteres bikiniben. A videó vizuális elemei a verbálisan megfogalmazott üzeneteket támogatják. A játékos jellemének főbb sajátosságai vignettekben is megjelennek a képernyőn, ezek között az „akaratos” és „vad” jelzők tűnnek fel először, ezeket követik a „veszekedés”, „balhé”, „makacs”, „veszekszem”, „csapkodok”, „ordibálok”, „csúnyán beszélek”, „megbízható”, „őszinte”, „adrenalinfüggő” kifejezések.

A szerkesztett tartalmak alapján Bibi a villa egyik ledominánsabb személyisége, a karakter különösen a program első hónapjában kap jelentős adásidőt. Bibi fizikai megjelenése megosztja a villalakókat, a külsejét alapvetően érdekesnek vagy különlegesnek tartják, vonzónak kevésbé, Lamin például „medúzalánynak” nevezi fonott tincsei miatt. Bibi a műsor során számos alkalommal mutatja meg a testét, még az összefoglalókba is több olyan jelenet került be, ahol hiányos öltözetben látható, többek között a zuhanyzóban vagy a WC-n ülve, ahogyan éppen másokkal társalog. A játék során ő is eszközként él a szexualitásával, intim kapcsolatba kerül többek között Laminnal, ennek kapcsán még egy nem kívánt terhesség lehetősége is felmerül. Később a konfliktusok egyik legfőbb forrása, hogy többször nem hajlandó a férfit kielégíteni. Bibi az első pillanattól kezdve vezető szerepre pályázik, a műsor során rendszeresen megpróbálja ledominálni vagy durván befolyásolni játékostársait, ennek eredménye, hogy a játék november 28-ai adásában a társai megválasztják a villa „alfa nőjének”. A nyers őszinteségnek álcázott, durván agresszív és trágár megnyilvánulásai az összefoglalók visszatérő elemei, ezekben a végletekig kiélezett konfrontációk sem ritkák. Bibi a verbális agresszió legváltozatosabb formáit használja, s emellett egy túlfűtött vita hevében kétszer arcon köpi Ákost. Bibi viselkedését leginkább a harag, az agresszió és a szomorúság határozza meg, ritkán látjuk felhőtlenül boldognak, és látszólagos függetlensége inkább a viselkedéséből adódó kitaláltsággal, elutasítottsággal és magánnyal függ össze. Bibi karakterének lényeges sajátossága, hogy az összefoglalókból egy súlyosan traumatizált gyermekkor és egy hasonlóan turbulens ifjúság képe bontakozik ki, aminek az abúzus, a szexuális erőszak és a vetélések is a részét képezték.

4.2.3. Kriszti, a „lázkodó és kiszámíthatatlan”

VV11Kriszti, vagyis Karnics Kriszta, Budapesten született, 23 éves, pincér.¹² A bemutatkozó kisfilm első mondatából kiderül, hogy Kriszti legjellemzőbb tulajdonsága, hogy lázadó, ezt elsőként a megjelenésével hozza összefüggésbe, amikor így fogalmaz: „nézzetek rám, szeretem magam mindenféle hülye kacattal felaggatni”. A játékos ezenkívül „szeret hülyéskedni, énekelni, szereti a jó bort, a jó zenét, a mámort, a szellőt az arcán, imád élni, imádja az embereket, és imád adni és visszakapni”. Kriszti elmeséli, hogy korábban szerepelt az *Éjjel-nappal Budapest* című műsorban is, de ott egy szerepet kellett játszania, nem tudta magát adni, nem volt lehetősége bemutatni, hogy „mennyire színes személyisége” van. A lendületes és alapvetően pozitív hangulatú felvezetés után a negatív tulajdonságok is felszínre kerülnek. Kriszti elmondja, hogy „kurvára kiszámíthatatlan”, az egyik percben még sír, a másik pillanatban már örjögve táncol és imádja az életet. Ez saját bevallása szerint is problémássá teszi vele a közös életet, de „nem érdekli más emberek véleménye”. A szereplő azt is megosztja a nézőkkel, hogy igazi emocionális alkat, szeret sírni, átadni magát az érzelmeinek, s mindebből kifolyólag meglehetősen megosztó személyiségnek tartja saját magát. Krisztának a műsor indulásakor nincs párkapcsolata, ahogy megfogalmazza, „szingli vagyok, de tudni kell rólam, hogy nagyon szeretem a férfiakat és a szép embereket”. Az előzőekben bemutatott szereplőkhöz képest Kriszti bemutatkozó kisfilmje vizuálisan visszafogottabb, a játékos nem mutat magából sokat, a mozdulatai, a gesztusai nem kihívóak vagy megbotránkoztatóak. A képen többségén a játékos a kamerával szemben ül, miközben magáról mesél, egyes képeken pedig önfeledten táncol. A szerkesztők Kriszti esetében is matricákon jelölték a játékos főbb tulajdonságait, úgymint „lázadó”, „kiszámíthatatlan”, „színes személyiség”, „érzékeny”, „szereti a férfiakat”. Kriszti a villa egyik legextrémebb megjelenésű lakója, az egész testét tetoválások borítják, raszta frizurája van és piercingeket visel. A játék első felében a megjelenése inkább semleges reakciókat vált ki a környezetéből, majd először Barna figyel fel rá, hogy a lánynak jó alakja van, amikor férfiruhába öltözik. Más női játékosokhoz képest Kriszta viselkedése visszafogottabb, ezért a társai közül sokan unalmasnak és passzívnak gondolják, olyan embernek, aki „nem meri megmutatni a valódi énjét”. Kriszta szerepe a játék első felében kettős, az áldozat és a hős között ingadozik, eleinte ritkán vállal aktív szerepet a konfliktusokban, majd egyre határozottabban áll ki mások igazáért is. Időnként teljesen a többi játékos befolyása alá kerül érzelmileg, sokszor a mások által előállított problémákat próbálja kezelni: békít, tanácsot ad, megnyugtat, magyaráz. Kriszta személyisége és viselkedése sok szempontból a klasszikus feminin értékeket tükrözi, a játékos gondoskodó, szenzitív, empátikus, segítő szándékú, ugyanakkor időnként szeszélyes és túlérzékeny, érdeklik a művészetek, a színház és a zene. Kriszti viselkedése saját állítása szerint is szélsőséges, a hangulata gyakran ingadozik az euforikus öröm és a kétségbeesett szomorúság között, s más női játékosokhoz képest ritkábban mutat agresszivitást vagy haragot. A karaktert egy bizonyos fokú függetlenség is jellemzi, amit részben a közösségbe való beilleszkedés nehézségei is indokolnak.

4.2.4. Lissza, a „cuki és naiv”

¹² <https://rtl.hu/valovilag/2022/11/23/nagyon-szeretek-sirni-vv-kriszti-szerint-nem-konnyu-vele-egyutt-elni>

VV11Lissza, vagyis Szabó Melissza 21 éves szigethalmi lakos, aki irodai asszisztensként és hostessként dolgozik, a játékos bemutatkozó videója „Hello, itt Lissza” címmel került megosztásra az Instagramon.¹³ A kisfilm első feléből kiderül, hogy Lissza lemezlovasnak tanul, már tanfolyamot is elvégzett ezen a területen, de a legjellemzőbb tulajdonságának mégis azt gondolja, hogy „egy igazi Barbie baba” – ezt a játékos a kislányos megjelenésével és a helyenként infantilis hanghordozásával is igyekszik megerősíteni. A szereplőt a környezete „cuki és szende lánynak” tartja, de saját bevallása szerint a személyiségének van egy másik oldala is. Mint kiderül, Lissza „borzasztóan lobbanékony és hirtelen haragú, mindenben azonnal felkapja a vizet, amin csak lehet”. Szabadidejében szeret edzeni, mert „imád jól kinézni”, és fontos számára az is, hogy „megnézzék a pasik, és irigykedjenek a csajok”. Ezzel összefüggésben azt is elmeséli, hogy egyik kedvelt szituációja akkor áll elő, amikor „egy csávó a barátnőjével sétál, és még úgyis utána fordul”. Ugyanakkor a játékos arra is kitér, hogy még soha nem volt valódi párkapcsolata, mert a párjai mindig „kihasználták és átverték”, ezenkívül „még sohasem volt szerelmes”. A villában való tartózkodása során Lissza rengeteg „bolondozásra, örültségre, veszekedésre és hisztire” számít, és azt sem tartja kizártnak, hogy ott „fog rátalálni a szerelem is”. A vignettek szerint Lissza személyiségére leginkább az jellemző, hogy „cuki”, „naiv” és „szende”. A videó képi megfogalmazása is részben ezt az imázst hivatott felépíteni, a felvételeken a szereplő több helyen gyerekként ábrázolva tűnik fel, kislányos gesztusokat használ, labdával játszik, színes nyalókat nyalogat, a haja pedig két copfba van fogva. Ugyanakkor a felvételek több helyen egyértelmű szexuális utalásokat tartalmaznak, amelyek az úgynevezett Lolita effektusból építkeznek (Durham, 2009). Az említett tartalmak vizuális ellenpontozását azok a felvételek adják, amelyek akkor jelennek meg, amikor Lissza személyiségének problémásabb oldaláról esik szó a kisfilmben. Ebben az estében a szereplő a felnőttekre jellemző, időnként agresszív gesztusokat használ, miközben a háttérben lángnyelvek csapnak fel a kivetítőn.

Lissza karakterének a külső megjelenés az egyik leghangsúlyosabb eleme, a fiatal nő rengeteg időt tölt a villában edzéssel, hogy formában tartsa magát. A játékos számos alkalommal használja a testét arra, hogy a figyelmet magára irányítsa, rendszeresen mutatkozik hiányos öltözetben, rap-twerk kihívásban vesz részt Renivel, erotikus fehéreneműkben fényképezi magát a konyhában. Lissza ugyanakkor nem elégedett a megjelenésével, a tervei között szerepel a mellnagyobbítás és a szájfeltöltés. A játékos változatos erotikus szituációkba keveredik a műsor folyamán, kalandokba bocsátkozik Sajtival, Márióval, Barnával, érzéki csókot vált Bibivel a WC-ben. Viselkedésével a játékos nem arat egyöntetű sikert a villatársai között, többen „kurvázkodásnak” minősítik az akciókat, mások „ribancnak” titulálják. Lissza karaktere a követői szereppel azonosítható, inkább sodródik az eseményekkel, mintsem befolyásolja azokat, a társai manipulálhatónak és könnyen megtéveszthetőnek tartják. Viselkedése ennek megfelelően nem kifejezetten karakteres, egyaránt tartalmaz boldogságra, szomorúságra, haragra és agresszióra jellemző elemeket. Utóbbi egy erősen alkoholos állapotban, Reni felé intézett kirohanásban nyilvánul meg a legvilágosabban, amikor Lissza „lotyónak” és „kurvának” nevezi vetélytársát.

4.2.5. Melina, a „flegma és kíméletlen”

¹³ <https://www.instagram.com/p/C1O2QaUJae2/>

VV11Melina, azaz Böszörményi Melina 28 éves nő, aki Miskolcon született, hat éve pedig Budapesten él, pincérként dolgozik.¹⁴ Melina a bemutatkozó kisfilmje „Ez vagyok Én, ha tetszik, ha nem” címmel került megosztásra az Instagramon. A videó első mondatában elmondja, hogy az emberek elsöre nagyképűnek és flegmának tartják, amivel viszont ő nem ért egyet. Pozitív tulajdonságának gondolja, hogy nagy az igazságérzete, ebből kifolyólag „nagyon nyers, őszinte és szókimondó”, illetve akkor is elmondja a véleményét, ha valaki azzal nem ért egyet, vagy megsértődik, „mert ő ilyen”. A játékos okosnak és jó emberismerőnek tartja magát, aki képes túljárni mások eszén, és aki „taktikus játékot fog játszani a villában”. A többi női résztvevőhöz hasonlóan Melina is egyedülálló, három éve „szingli, nem is keres kapcsolatot, mert nem hisz a szerelemben”. Saját bevallása szerint a „csajokkal nem jön ki jól, a pasik pedig nem érdeklik”, de ettől függetlenül törekedni fog arra, hogy jobban legyen a többi játékosal, ha az érkei úgy diktálják. Ezt a kijelentést azzal is megerősíti, hogy „törtetőnek” gondolja magát, aki „nem barátokhoz jött a villába, hanem a főnyereményért”. Melina videója a vizuális megfogalmazás tekintetében a karakter lobbanékonyt és veszélyességét sugallja. A játékos rögtön a kisfilm első képkockáin egy lángszóróként használt aeroszolos flakonnal látható, amiből méretes lángok csapnak fel, ez a kép a videó több pontján visszaköszön. Ugyancsak a karakter szeszélyességét, kiszámíthatatlanságát és veszélyes jellegét sugallja, hogy Melina később a képregényből ismert macskanő fekete jelmezében látható, miközben agresszív fizikai és szexuális magatartásra emlékeztető mozdulatokat tesz. A képernyőn megjelenő matricák szerint a karakter legjellegzetesebb tulajdonságai, hogy „flegma”, „kíméletlen”, „nagyképű”, nagy az „igazságérzete”, „nyers”, „őszinte”, „szókimondó”, „okos”, „jó emberismerő”, „rafinált”, „nem hisz a szerelemben” és „törtető”.

Melina megjelenése az összefoglalók alapján vonzó és kevésbé vonzó jellemzőkkel is bír. A játékos rengeteg tetoválással rendelkezik, ami nem mindenkinek tetszik, egyesek a szemüvege miatt tesznek rá bántó megjegyzéseket. A műsor folyamán többször felmerül, hogy a lány túlsúlyos, emiatt komoly konfliktusba is keveredik Pirossal, akire tökéletesen illik az a menyasszonyi ruha, amit Melinán nem lehet összegombolni. Melina a kisfilmben elhangzottaknak megfelelően többnyire határozott és erős karakternek mutatja magát, aki „mint egy amazon, kiáll, és küzd az igazáért”. A vizsgált időszakban komoly konfliktusai vannak Pirossal és Bibivel is, ezekben mindig következetesen védi a saját véleményét, ugyanakkor több játékos szerint is visszahúzódó és inaktív karakter, akit ezért „szobanövénynek” csúfolnak – így a hősré és követőre jellemző elemek is azonosíthatók a viselkedésében. A játék elején a karakter helyzetét jól mutatja, hogy a lakók őt küldik elsőként párbajozni, ahonnan viszont győztesként tér vissza Henrikkel szemben. Melinát zavaros szálak fűzik a villában lakó férfiakhoz, közülük Danival kerül közelebbi kapcsolatba, majd kiderül, hogy otthon is várja a partnere. A lány magatartása és hangulata erősen hullámzó, a boldogság, a szomorúság, a függetlenség és a harag is megjelenik a viselkedésében, de sok más nőhöz képest kevesebb agresszivitást mutat.

4.2.6. Piros, az „udvarias és kétarcú”

¹⁴ <https://www.instagram.com/p/CIO3fgsgfG1/>

VV11Piros, vagyis Varga Piroska 27 éves debreceni születésű fiatal nő, aki személyzetisként dolgozik Budapesten.¹⁵ A játékos bemutatkozó videója „Szia Villa, megjöttem” címen került megosztásra az Instagramon. A villalako azzal kezd, hogy szerinte a környezete szereti a kétarcúságát, mert amellet, hogy „szeret udvarias és jószívű” lenni, van egy „vadabb énje” is, ahogy fogalmaz: „Tudok szende is lenni, meg egy igazi vadállat”. Piros szintén független, a magánéletéről annyit árul el, hogy „nemrég lett vége egy nagyon toxikus kapcsolatának”. Piros a villaléttől többek között azt várja, hogy odabent találkozhat egy kedves férfival, aki megkönnyíti számára a játékban eltöltött időt. Pozitív tulajdonságaként említi, hogy rendkívül türelmes, de ehhez azt is hozzáfűzi, hogy ha egyszer valamit megelégel, akkor „rohadt nagyot robban”. A kisfilm lehangsúlyosabb észében Piros a kígyóhoz hasonlítja a természetét, így fogalmaz: „Pont olyan vagyok, mint a kígyóim, ha úgy tartja kedvem, akkor simulok, bújok, oda tekergek. De ha úgy tartja céloom, akkor megmarlak és megfojtalak”. A videó vizuális megoldásai Piros személyiségének kettősségét hangsúlyozzák, egyes képeken bájosan mosolyog a kamerába, majd az arckifejezése hirtelen haragossá és agresszívvé válik, miközben a háttérben egy atomrobbanás gombafelhője látható. Az erőszakos magatartásjegyek képi reprezentációját erősítik azok a jelenetek, amikor a játékos teljes erőből püföl egy boxzsákot, amibe a felvétel végén bele is rúg egyet. A kisfilm utolsó részében a kígyó metafora vizuális megjelenítése kerül fókuszba, amint a játékos egy fekete csúszómászóval játszik a kamera előtt. A szerkesztők ebben a videóban is matricák segítségével jelenítették meg a karakter főbb jellemvonásait, ezek a „kétarcú”, „udvarias”, „jószívű”, „szende”, „igazi állat”, „szingli”, „türelmes”.

Kieséséig Piros a villa második legmeghatározóbb női karaktere Bibi mellett, az összefoglalók jelentős része foglalkozik a lány villában töltött napjaival. Piros megjelenése a játékostársaihoz képest jóval visszafogottabb, a testén csak néhány tetoválást visel, hétköznapiak mondható frizurája van, legtöbbször nem sminkeli magát feltűnően. Alkata átlagosnak tekinthető, de a játék során több női résztvevő kritizálja a megjelenését, Anita például nem találja elég nőiesnek, s egy vita hevében „rosszul sikerült kisfiúhoz” és egy „félszerzethez” hasonlítja. Piros szerepét tekintve összetett karakter, a játék során az egyik legaktívabb résztvevőnek tűnik az összefoglalók alapján, akivel mindig történik valami. Barnához fűződő ellentmondásos viszonya okán a vezetői szerep sem állna tőle távol, ugyanakkor sok szempontból ő is csak az eseményekkel sodródik. A cselekedeteit jelentős mértékben Barna döntései befolyásolják, s mivel a férfi több alkalommal megalázza és lekezelően viszonyul hozzá, áldozatokra és követőkre jellemző tulajdonságokkal is rendelkezik. Piros viselkedése hasonló módon sokszínű, miközben igyekszik eszközként használni a társait, s köztük elsősorban Barnát, sokszor ő csúszik bele a kihasznált ember szerepébe. A villában való tartózkodása alatt a megtévesztés állarca mögé igyekszik bújni, a nézők felé erősnek és függetlennek mutatná a karakterét, miközben rendszeresen kiszolgáltatja magát másoknak. A viselkedésében ezzel együtt megjelenik a mély szomorúság, például az abortuszról szóló beszámolója során, valamint a harag és az agresszió is. Piros számos alkalommal él a verbális agresszió legdurvább eszközeivel, mint amikor egy Melinával folytatott vita során így fogalmaz: „Mindjárt fejbe baszom egy ásóval, hogy megszépüljön”. Játékostársai között kifejezetten népszerűtlen, a

¹⁵ <https://www.instagram.com/p/CITaLMZjBc3/>

legtöbben kétszínűnek és manipulatívnak tartják, Barna egy alkalommal a villa „leggusztustalanabb” lakójának nevezi.

4.2.7. Reni, a „buja és csábító”

VV11Reni, azaz Kreutzer Renáta 27 éves hartai lakos, aki pincérként dolgozik Kalocsán.¹⁶ Reni bemutatkozó videója „Ez lennék én” címmel került fel az Instagramra. Reni kisfilmje valamivel rövidebb, mint a többi szereplőé, ennek az állhat a hátterében, hogy a szerkesztők mindössze néhány fontosabb jellemzőt emelnek ki a személyiségéből. A játékos természetének fő jellemvonása a szexuális túlfűtöttség, ami a videó verbális és vizuális megfogalmazásában is erősen hangsúlyos szerepet kap. Reni a klip első felében elmondja, hogy egy kis faluból származik, de már „kurvára unja a vidéki életet”, így elhatározta, hogy Budapestre költözik, hogy „nagyvárosi lány” legyen. A bemutatkozás második felében már az intim kapcsolatok kerülnek fókuszba, a lány elmeséli, hogy szereti „bármilyen áron megszerezni a férfiakat”, még akkor is, ha azok eleinte ellenkeznek. Az állítását a következő rövid történettel támasztja alá: „Legutóbb az edzőteremben kinéztem magamnak egy srácot. Direkt úgy nyújtottam, hogy félreérthető legyen. Bementem az öltözőbe, öt perc után már faltuk egymást. Menyasszonya volt. De csak volt”. A versenyző megosztja a nézőkkel, hogy az állandó rivalizálás miatt a nőikkel nincs jó kapcsolata, mert féltékenyek rá, majd hozzáteszi, „egy ilyen nőre ő is féltékeny lenne a helyükben”. A néző némi ellentmondást érezhet a jellemrajzban, amikor Reni a pozitív tulajdonságainak felsorolását azzal kezdi, hogy „őszinte”, „nem szúrja hátba a másikat”, és „mindig megmondja a véleményét”. A felsorolást azzal egészíti ki, hogy még „humorosnak” is gondolja magát. A videó vizuális nyelve egyszerű, lényegretörő, a képeken vagy a szereplőt látjuk a kamerával szemben, amint magáról beszél, vagy csábító erotikus táncot mutat be. Az operatőr a felvételeken Reni telt idomaira fókuszál, miközben jól kivehetők a lány extrém tetoválásai is. A felvétel közben felvillanó vignettek szerint Reni legjellemzőbb tulajdonságai így alakulnak: „buja”, „csábító”, „rivalizáló”, „igaz ember”, „őszinte”, „humoros”.

Reni megjelenése összességében nőies, az alacsony termetű lány kinézetét erősen meghatározzák a testét borító tetoválások, valamint a szájfeltöltése – utóbbi többször élcélődések tárgya a férfiak között, és támadásoké a nők részéről. Reni a játék elejétől fogva testi adottságaira épít, rendszeresen szerepel hiányos öltözékben, nőiességét eszközként próbálja használni, s a beköltözés utáni első éjszakán intim kapcsolatot létesít Barnával. A játékos a szerepét tekintve sok szempontból Pirossal hozható párhuzamba, amennyiben teljesen kiszolgáltatja magát Barnának. Ennek bizonyítéka, hogy Barna még a játék elején közli vele, hogy „ha jobb csaj érkezik a villába, le fogja cserélni”, s a lány ezzel is azonnal megbékél. Ugyanígy hajlandó bizarr szerelmi háromszögbe keveredni Pirossal és Barnával, miközben azt is kifejti, hogy az sem zavarná, ha Barna Anitával is viszonyt kezdene. A játékos egészen pontosan így fogalmaz: „Baszni lehet érzések nélkül is bárkivel, Anita amúgy egy jó baszás lenne neked”. Reni viselkedésére jellemző a vidámság és boldogság, de a mélyen lehangolt állapotok sem kerülnek el. Renire az agresszió és a harag valamivel kevésbé jellemző, azonban a Bibivel, Pirossal és Ákossal folytatott vitái során ő sem fogja magát vissza.

¹⁶ <https://www.instagram.com/p/CIO1hv8OQha/>

4.3. Férfiak

4.3.1. Ákos, a „nyers manipulátor”

VV11Ákos, vagyis Károly Ákos 24 éves budapesti egyetemista, a bemutatkozása „Tényleg vicces vagyok egyébként” mottóval került megosztásra az Instagramon.¹⁷ A bevezető szerint Ákos „életének középpontjában az öltözködés áll”, fontosnak tartja, hogy magabiztosan, szexisen jelenjünk meg az utcán, hogy „az emberek felfigyeljenek ránk”. Ákos egy ellenséges világ képét festi meg a beszámolójában amikor arról beszél, hogy „az emberek egész életében megpróbálták elnyomni és eltiporni, csak azért, mert nem olyan, mint ők”. A szereplő azt is megosztja, hogy az élete akkor változott meg, amikor elhatározta, hogy felvállalja magát, azóta pedig „ő tipor el másokat”. A játékos úgy gondolja, hogy jól tudja manipulálni az embereket, mert átlát rajtuk, és megéri a gyengeségeiket. Ákosnak is az a benyomása, hogy az emberek nem igazán kedvelik, ennek okát pedig abban látja, hogy „nyers”, mindenkinek megmondja a véleményét és „görbe tükröt tart az embereknek”. További jellemvonásai közt tartja számon, hogy „beképzelt”, „felszínes”, „egoista”, „önimádó” és „nagyképű”, a szerethető tulajdonságaként pedig csak egyetlen sajátosságot tud említeni, hogy „vicces”. Ákos rövidfilmje egyszerű vizuális megoldásokkal dolgozik, a képeken a szereplő többféle feltűnő öltözetben látható, a mozdulatai és a gesztusai pedig a szöveggel összhangban felsőbbrendűséget és lekicsinylést sugallnak. A kisfilmben megjelenő matricák szerint az Ákosra legtipikusabb jellemvonások a következők: „manipulátor”, „nyers”, „beképzelt”, „felszínes”, „egoista”, „önimádó”, „nagyképű” és „vicces”.

Ákos fizikai megjelenése nem tükrözi az aktuális, férfiakkal szemben támasztott elvárásokat. A fiú a magasságához képest kifejezetten vékony, törékeny testalkatú, szemüveget visel. A villatársai nem kifejezetten tartják vonzónak, többnyire semleges reakciókat kap, azonban egyik korai összefoglalóban Lamin az Addams Family egyik ijesztő karakteréhez, Lurch-höz hasonlítja a játékost. Más férfiakkal hasonlóan Ákos is gyakran látható hiányos öltözékben, időnként meztelenül is szerepel még az összefoglalókban is. Ákos szerepe szerint inkább követő, de gyakran az áldozat szerepbe is belecsúszik, például amikor Bibi egy vita alkalmával kétszer is arcon köpi. A játék során komoly kritikák érik a társai részéről, miszerint unalmas, visszahúzódó, nem adja önmagát, nem túl színes vagy izgalmas személyiség, viszont „állandóan sír és hisztizik”. Viselkedését tekintve Ákosra gyakran jellemző a szomorúság és harag, az összefoglalókból egy bántalmazott karakter képe bontakozik ki, akit számos sérelem ért az élete során. A negatív élmények jelentős része abból adódik, hogy Ákos a saját neméhez vonzódik, s emiatt a külvilágban is kívülállónak érzi magát, de a villában is nehezen tud beilleszkedni. Ákos kapcsolata a többi játékosal hullámzó, s bár inkább nők a szövetségesei, nőkkel és férfiakkal is komoly konfliktusokba keveredik, különösen Bibivel, Renivel, Laminnal és Barnával. Ezeket a helyzeteket a játékos nehezen dolgozza fel, gyakran látjuk felfokozott érzelmi állapotban, rendszeresen sír.

4.3.2. Barna, a „jóképű csajmágnés”

¹⁷ <https://www.instagram.com/p/C1O14IRMyQz/>

VV11Barna, azaz Fenyvesi Barna, 25 éves komlói születésű rendezvényszervező, jelenleg Svájcban él.¹⁸ Barna kisfilmje a „Szerintem jól nézek ki itt is” címmel került megosztásra az Instagramon, s ahogy a cím sugallja, a fiatal férfi elsősorban a megjelenésével szeretne érvényesülni. A játékos a videó első felében kijelenti, hogy „pontosan tudja, hogy baromi jóképű”, illetve büszke a szüleire, amiért „összehoztak egy ilyen arcot”. Barna egy vallomásában beismeri, hogy „egyetlen függősége van, az pedig a nők”, amit a jellemének esszenciális részeként értelmez. A videóból az is kiderül, hogy Barna telefonjában van egy külön lista azokkal a lányokkal, akikkel intim viszonyt folytat, viszont a lista hosszát nem árulja el, mert az „túl proli lenne”. Barna a karakterének domináns jellegét azzal is hangsúlyozza, hogy megmutatja a teljes hátát befedő, hím oroszlánt ábrázoló tetoválását, miközben arról beszél, hogy míg az oroszlán az állatok királya, addig ő a férfiaké. A férfi a bemutatkozást azzal zárja, hogy „csak egy dologhoz ért az életben, a nőkhöz, de ahhoz nagyon”. Barna kisfilmje a vizuális megfogalmazást tekintve egyszerű, nem találunk a képekbe kódolt komplexebb üzeneteket. A felvételeken maga a szereplő látható, aki különböző férfias pózokban mutatja be az arcát és a testét, helyenként ruhában, máshol felső öltözet nélkül. A videóba bevágott vignettek szerint Barna legfőbb tulajdonságai így alakulnak: „jóképű”, „csajmágnés”, „csibészes mosoly”, „baromi jóképű”, „függőségem a nők”, „lista”, „szingli”.

Barna sok szempontból a villa legdominánsabb játékos, a férfiak közül a legtöbb játékidőt kapja az összefoglalókban, és az ő karaktere áll a legközelebb a heteronormatív hegemon maszkulinitás kategóriájához (Connell & Messerschmidt 2005). Barna megjelenése tükrözi leginkább a férfiakra vonatkozó aktuális szépségideálokat, szimmetrikus arccal, arányos, bár nem kifejezetten sportos testalkattal rendelkezik. Barna karaktere erősen szexualizált, ami helyenként a hiperszexuális magatartásra jellemző jegyeket is mutat. A villában lakó férfiak és nők egyaránt jóképűnek és vonzónak tartják, az összefoglalókban ő is rendszeresen látható hiányos öltözékben, időnként meztelenül is. Szerepét tekintve Barna a vezető és a hős között ingadozik, egyszerre több nő is küzd a figyelméért, miközben a férfiak a szexuális teljesítménye, illetve a nők körében elért sikerei miatt csodálják. Viselkedésében domináns elem a függetlenség, s bár több nővel is intim kapcsolatba kerül a játék során, valójában egyik mellett sem kötelezi el magát. A játékos viselkedésének egyik alapvető mozgatórugója, hogy eszközként kezeli a nőket, miközben számos alkalommal és a legdurvább eszközökkel ledominálja, megalázza, kihasználja a társait. Ennek egyértelmű bizonyítéka, hogy a férfiakkal folytatott beszélgetései során rendszeresen a lehető legrosszabb színben tünteti fel az intim partnereit. A 2022. november 26-ai összefoglalóban például így fogalmaz: „Ezek tetves kurvák, ezek nem nők, ezért más ember fizet. Mi meg idejöttünk ebbe a Való Világ villájába, és ingyen csinálják nekünk a produkciót. Ezek nem is nők, nem nők ezek”.

4.3.3. Dani, „a normális jóképű”

VV11Dani, azaz Dénes Dániel 28 éves budapesti lakos, felszolgálóként dolgozik, bemutatkozó kisfilmje „Hoppá@valovilag” címmel került megosztásra az Instagramon.¹⁹ Dani azzal indokolja a játékban való részvételt, hogy kiégett, ellaposodott az élete, ezért „többre vágyik,

¹⁸ <https://www.instagram.com/p/CIO2s9MjILz/>

¹⁹ <https://www.instagram.com/p/CleNE5yA2p9/?hl=hu>

egy olyan kalandra, ami fenekestül felforgatja az életét”. A játékos úgy érzi, hogy mindig „filozofikus szemmel tekint a világra”, és mindig a „válaszokat keresi mindenre”. Dani önazonosnak érzi magát, elítéli azokat az embereket, akik céltalanul mutogatják és megjártassák magukat. Más játékosokhoz hasonlóan a környezete Daniról is azt gondolja, hogy beképzelt, flegma és nagyképű, pedig a „végén mindig kiderül, hogy tök normális”. A versenyző szerint ő „megérdemli, hogy megnyerje a Való Világot. A kisfilm látványvilága egyszerű, a felvételeken a karakter mindössze két összeállításban látható, az egyikén munka közben, fekete felszolgáló öltözetben, a másikon pedig divatos zakókban és ingben. Dani az egyik azok közül a férfi karakterek közül, akit egyszer sem látunk félmeztelenül, és aki nem hangsúlyozza tudatosan a kinézet jelentőségét. A szereplő képi ábrázolásának másik tipikus eleme, hogy bár a felvételen a férfi magabiztosnak és határozottnak tűnik, a testbeszéde és a gesztusai nem tolakodóak vagy agresszívek. Dani vizuális effektekkel kiemelt tulajdonságai a következők: „normális”, „jóképű”, „többre vágyik”, „filozofikus”, „válaszok keresése”, „önazonos”, „beképzelt”, „flegma”, „nagyképű”, „megérdemli, hogy nyerjen”.

A férfiak közül Bana mellett Dani a villa másik, vonzó fizikummal rendelkező játékos, aki szintén megfelel a fizikai megjelenéssel kapcsolatos aktuális elvárásoknak. Dani a többi játékoshoz hasonlóan gyakran látható hiányos öltözékben, de sok más szereplőhöz képest visszafogottabb és szemérmesebb. Szerepkonstrukcióját tekintve Dani követőnek számít, ritkán alakítja aktívan az eseményeket, éppen ezért a villán belül többen őt is unalmasnak és „papucsnak” tartják. A karakter érdekességét a Melinával folytatott viszony adja, amelyben a férfi a klasszikusabb értékrendeket tükröző magatartásmintákat követi, s ebbe az állhatatosság, a gyengédség és a romantika is belefér. Dani személyisége stabilnak mondható, a viselkedése kiegyensúlyozott és megbízható, a boldogság és a függetlenség kategóriájával is azonosítható. Dani ritkán keveredik konfliktusokba, így a harag és az agresszió távolabb áll tőle.

4.3.4. Henrik, a „szerethető rocksztár”

VV11Henrik, vagyis Demendi Henrik, 23 éves budapesti lakos, a játék idején munkanélküli.²⁰ Henrik a bemutatkozó videó első másodperceiben megosztja a nézőkkel, hogy az átlagos napjai azzal telnek, hogy „nem csinál semmit”, majd kifejti, hogy „nincs munkája, nincs hivatása és a csaja is lelépett”.²¹ Az önvallomás azzal folytatódik, hogy a játékos az „ingyen kaja vonzza a legjobban a villában”. Saját állítása szerint Henrik célja, hogy „minél több nőhöz legyen köze” az élete során, ehhez pedig jó alaphoz érzi, hogy az édesanyja modellként dolgozott, így egészen fiatal kora óta ő is gyönyörű nők társaságában töltötte az idejét. A megjelenése alapján Henrik úgy gondolja, hogy a legtöbben egy gitáros srácot, egy feltörekvő rocksztárt látnak benne, pedig az igazság az, hogy „borzasztóan szarul gitározik”, csak három akkordot tud eljátszani, de ez is elég ahhoz, hogy „csajokat tudjon összeszedni”. A kisfilmből leszűrhető, hogy a játékos sokat foglalkozik a megjelenésével, a kedvenc „csajozós szettje” a farmer és a fehér ing, amin három gomb ki van gombolva, illetve a fekete bőrkabát, ami „mindig be szokott válni” – az összeállítást Henrik „milf hunter szettnek” nevezi. Pozitív tulajdonságként említi, hogy „kitartó”, amit azzal igazol, hogy már tíz éve bokszol, illetve a listát kiegészíti az „okos”,

²⁰ <https://24.hu/szorakozas/2022/11/23/vv11-valovilag11-vv-henrik/>

²¹ <https://24.hu/szorakozas/2022/11/23/vv11-valovilag11-vv-henrik/>

a „szép”, az „elbűvölő személyiség”, a „vicces”, a „vidám”, az „arany szívű rosszfiú”, egy „szerethető ingyenélő” jelzőkkel. Henrik kisfilmjének látványvilága a férfi fizikai megjelenését helyezi előtérbe, a jelenetek jelentős részében a karakter félmeztelenül látható, amint öltözködik, vetkőzik, az izmait mutogatja vagy egy bokszt edzésen vesz részt. A videó vizuális elemei egyszerre domborítják ki a játékos személyiségének agresszív és szenzitív jellemzőit, utóbbi a romantikus gitárjátékot imitáló képeken érhető tetten. A videóban feltűnő matricák száma alapján Henrik számít az egyik legsokoldalúbb versenyzőnek, legjellemzőbb tulajdonságai, hogy „szerethető”, „rocksztár”, „nem csinál semmit”, „nincs hivatása”, „nincs munkája”, „nincs pénze”, „nincs barátja”, „ingyen kaja”, „3 akkord = nők”, „milk hunter”, „kitartó”, „okos”, „szép”, „elbűvölő személyiség”, „vicces”, „vidám”, „arany szívű rosszfiú”, „szerethető ingyenélő”.

Az összefoglalók alapján Henrik vonzó, de nem kiemelkedően jóképű férfi, aki kisportolt testtel rendelkezik, s a fizikai erőnlétét tekintve a villa legaktívabb lakója. Henrik a jó megjelenését aktívan kihasználja a villában töltött rövid idő alatt is, rendszeresen látható hiányos öltözékben, számos alkalommal pedig teljesen meztelenül. Szerepét tekintve Henrik teljes mértékben passzív, egyértelműen követő, de még inkább kimaradó. A villában eltöltött 12 nap alatt szinte semmi sem történik vele, de amellett, hogy nem aktív irányítója az eseményeknek, nem is keveredik komolyabb konfliktusokba. Talán éppen ezért a társai unalmasnak és kiszámíthatónak tartják, főleg ez az oka annak, hogy Melina őt választja ellenfélnek az első párbajhoz. Henrik viselkedése semlegesnek tekinthető, részben az elégedettségéből adódó boldogság, valamint a függetlenség jeleit mutatja, míg a harag, az agresszió és a szomorúság egyáltalán nem jelennek meg a karakterében.

4.3.5. Lamin, „a nagyszájú és laza”

VV11Lamin, vagyis Lamin Mboob, 27 éves fiatal ember, aki Győrben dolgozik séfként.²² A férfi videója „Lamin in the house” címmel került megosztásra az Instagramon. Lamin beszámolója azzal indul, hogy 17 éves koráig Győrben élt, majd a tanulmányai miatt Londonba költözött. Édesanyja magyar, édesapja gambiai származású, így „félvérként” határozza meg az etnikai identitását, majd ezt kiegészíti azzal, hogy ez a „csajoknak és a spanoknak is nagyon tetszik”, illetve „bárhova megy, egyértelmű, hogy ő van a középpontban”. A szereplő arról is beszél, hogy korábban számos sportágban jeleskedett, de az utóbbi években már nem aktív, így „csak a pici poci maradt meg”. Lamin az egyike azoknak a villalakóknak, aki már szülő, egy egyéves kisgyermek édesapja, viszont nem él együtt az édesanyjával, ennek ellenére meggyőződése, hogy ő lesz a „az egyik legjobb apuka”. Ennek némileg ellentmond, hogy saját bevallása szerint is szereti piszkálni az embereket, és ha valaki nem tetszik neki, akkor „odaszúr, mint egy fekete mamba”. Lamin videója nem tartalmaz speciális vizuális elemeket, a felvételen egy színesbőrű játékos tűnik fel, a férfi megjelenésének szembetűnő sajátossága, hogy nem csak a karját és a kézfejét, hanem az arcát is méretes tetoválások díszítik. A villalako a klipben határozottan és magabiztosan viselkedik, a gesztusnyelve a hiphop szubkultúrára jellemző sztereotíp, maszkulin férfiképnek megfelelő. A szerkesztők a vizuális információk

²² <https://www.instagram.com/p/CIO3x8Qjxu3/>

között Lamin következő tulajdonságait emelik ki: „nagyszájú, „laza”, „atlétika”, „thai box”, „kosár”.

Lamin színesbőrű férfiként egzotikus kinézetű karakternek számít a villában, s bár a túlsúlya és az extrém tetoválásai miatt a megjelenése a klasszikus, mainstream elvárásoknak nem felel meg, mégis jól igazodik egyes speciális szubkultúrák nemzetközi sztenderdjeihez. A férfi gyakran látható hiányos öltözetben, és többször tűnik fel meztelenül is. Lamin karaktere a marginalizált maszkulinitás, illetve a toxikus maszkulinitás kategóriáival hozható összefüggésbe, s mindemellett nárcisztikus jegyeket is mutat (Lőrincz & Gregor 2013). Előbbi bizonyítéka, hogy Lamin kezdettől fogva domináns, vezető szerepre törekszik a villában, de sikertelenül, a játékosok rendre szembefordulnak vele és nem veszik komolyan. Lamin toxikus viselkedésére a villában töltött rövid idő alatt is számtalan példát láthatunk. A játékos rendszeresen próbálja dominálni a női résztvevőket, az egyik ilyen alkalom hajszaal híján fizikai erőszakba torkollik, de a legdurvább verbális agresszióval támad a férfiakra is. A játék ideje alatt gyakran kerül erősen alkoholos állapotba, ilyenkor pedig kontroll nélküli ámokfutásba kezd, mialatt a játék szabályait is több alkalommal megszegi. Tűrhetetlen viselkedése miatt a férfit előbb egy napra elzárják a társaitól a játékvezetők, majd a közönség az úgynevezett „unszimpatia szavazáson” elsőként ejti ki a villából.

4.3.6. Márió, a „hiú focista”

VV11Márió, vagyis Deli Márió János, 24 éves gyöngyösi születésű férfi, jelenleg Budapesten él, labdarúgó.²³ Márió bemutatkozó kisfilmje „Na mit szoltok??” címmel került megosztásra az Instagramon. A játékos alig egyperces klipje azzal a kijelentéssel indul, miszerint Márió „igazi győztes típus”, annak ellenére, hogy már nem válogatott focista egy korábbi térsérülés miatt. A villalako benyomása szerint a környezete azt gondolja róla, hogy „bunkó, beképzelt, nagyképű focista, miközben egyik sem igaz, mert csak vicces és jóképű”. Ténylegesen rossz tulajdonságaként említi, hogy „hisztis és forrófejű”, s amikor elveszíti a türelmét, akkor úgy viselkedik, mint egy 14 éves. A szereplő azért jelentkezett a Való Világba, hogy még több követője legyen, még többen felismerjék, illetve hogy „jó csajokat lehessen megismerni, meg hát a főnyeremény”. A videó képein Márió fizikai megjelenésére esik a fő hangsúly, a férfi a felvételek egy jelentős részén félmeztelenül pózol. A játékos a Való Világot megelőzően is aktív volt a közösségi médiában, erre utalnak azok a beállítások is, amelyek a versenyző egy körlámpa előtt igazgatja a haját, miközben egy előnyös képet próbál készíteni a mobiltelefonjával. Márió több beállításon is sportmeztben látható, megjelenésének feltűnő kiegészítői az ékszerek és a karjait borító tetoválások. A vignetteken megjelenő jelzők szerint Márió „hiú”, „focista”, „bunkó”, „beképzelt”, „nagyképű”, „vicces”.

Márió zömök megjelenésű, alacsony férfi, aki nem kifejezetten sportos, inkább átlagos testalkattal rendelkezik, azonban társai vonzónak látják. A férfi óriási gondot fordít a kinézetére, rengeteget foglalkozik a frizurájával, az öltözkéssel, hosszú időt tölt szépségápolással. Ebbe időnként a villa többi férfi játékosát is bevonja, egy alkalommal ő készít új frizurát Ricónak, majd le is gyantázza a testét. Márió gyakran látható ruha nélkül az összefoglalókban, helyenként meztelenül is feltűnik, miközben arról beszél, hogy

²³ <https://www.instagram.com/p/CleLgAqAyOM/>

„gyönyörűnek” látja magát. Piperkőc magatartása miatt többen feminin férfinak tartják, egy alkalommal azzal is megvádolják, hogy valójában a saját neméhez vonzódik. Márió szerepét tekintve a műsor első részében a követőkhöz áll közelebb, ritkán kerül az események középpontjába, nem alakítja aktívan a cselekményt. Márió gyakran jókedvű, igyekszik vicces és humoros lenni, gyakran eszel ki csíntevéseket, illetve rövidítésekben és hashtagekben beszél. Viselkedésében gyakori elem a boldogság, ugyanakkor a szomorúság és a bánat sem áll távol tőle. A játék során kiderül, hogy egy éve veszítette el az édesapját, amit máig nem dolgozott fel, emiatt többször láthatjuk sírni. A férfi taktikus játékot játszik, Lisszával kölcsönösen kihasználják egymást annak érdekében, hogy a romantikus kapcsolat álcája mögött figyelmet generáljanak maguk körül. A harag és az agresszív megnyilvánulások a korai összefoglalók alapján nem jellemzőek a karaktere, de a játék során Márió komolyabb konfliktusba keveredik többek között Sajtival és Krisztivel is.

4.3.7. Rico, a „pimasz amorózó”

VV11Rico, vagyis Dicati Riccardo 25 éves, Olaszországban született, magyar és olasz szülők gyermeke, a civil életében sofőrként dolgozik.²⁴ A férfi bemutatkozó videója „Ciao!! Ha eddig nem láttad volna” címmel került megosztásra az Instagramon. A játékos a „szerelem csodagyerekeként” és a „világon egyedüli Dicati Riccardóként” hivatkozik magára, miközben elmeséli, hogy sokan „pimasznak” tartják az ismerősei közül. A szereplő szerint ennek az az oka, hogy szeret „kíváncsiskodni”, „csipkelődni” és „piszkálódni”. Rico úgy érzi, hogy egy dologban különbözik igazán a magyaroktól, abban, hogy hangos, ezt pedig annak tudja be, hogy „forr a vére”. A fiatal férfi szintén a hódító szerepében tetszeleg, kifejti, hogy a villában minden nő szerencsés, hiszen megismerkedhet „A Ricóval”. A videó utolsó részében Rico megosztja a nézőkkel, hogy taktikus játékot akar játszani, akik kedvesek vele, azokkal ő is jól fog bánni, de akik megpróbálnak keresztbe tenni neki, azokkal „sunyi és tudatos” lesz. A videó vizuális nyelve egyszerű, könnyen érthető, a felvétel célja az, hogy Riccardo latinus megjelenésén keresztül emelje ki a karakter fő tulajdonságait, a mediterrán emberekre jellemző lazaságot, érzelmességet és vitalitást. A film egyetlen speciális effektet tartalmaz, ami a felvétel végén látható; a bemutató képkockái egy óriási szív alakú szimbólummal zárulnak. A vignettek szerint Rico legfontosabb tulajdonságai így alakulnak: „pimasz”, „amorózó”, „kíváncsiskodó”, „csipkelődő”, „piszkálódó”, „forr a vér”, „sunyi”, „tudatos”.

Rico átlagos megjelenésű férfi, aki jelentősebb túlsúllyal érkezett a játékba, s ezen a villában töltött, tétlenségben eltelt napok csak rontottak. Ricót a társai nem tartják vonzónak, a nők sem tekintenek rá kívánatos férfiként, ennek megfelelően nem is arat sikereket az ellenkező nemnél. A férfi kifejezetten sokszor mutatkozik ruha nélkül, a műsor első heteiben gyakran látható teljesen csupaszon is, egy alkalommal az étkezőasztalon „fetrengett” meztelenül. Ricót a társai nem tartják férfiasnak, a játékos rendszeresen élcelődések és kritikák célpontjává válik kisméretű péniszre, a folytonos magamutogatása miatt, s amiért rendszeresen magához nyúl társaságban is. Rico mindezt azzal magyarázza, hogy kicsi az önbizalma, a férfi így fogalmaz: „Azt gondoltam, hogy ezzel tudom növelni az önbizalmam, hogy megmutatom a pöcsömet, és akkor háta nagyobb az önbizalmam”. Szerepe szerint Rico követőnek számít, jelentős befolyást

²⁴ <https://www.instagram.com/p/CIUNcwnjHTe/>

gyakorol rá Sajti és Barna is. A társai szerint nincsenek önálló megnyilvánulásai, egy figyelemre éhes, infantilis karakternek írják le, akire nem lehet férfiként tekinteni. Rico viselkedésében gyakran jelenik meg az önfelelt szórakozás felett érzett boldogság, ugyanakkor az agresszió és a harag sem áll távol tőle, ilyenkor kifejezetten tiszteletlenül és trágár módon beszél a női játékosokkal is. A férfihez több durva és agresszív megnyilvánulás is köthető, egy alkalommal erősen megrángatta Renit, majd a lábát fenyegetően a falhoz emelte, miközben trágár kifejezésekkel illette a nőt, akit teljesen sarokba szorított. Egy másik esetben azért rúgta állon Prirost, ha nem is erősen, hogy a lány szájában összetörjön egy nyers tojás.

4.3.8. Sajti, a „dumagép rosszfiú”

VV11Sajti, azaz Sajtos Arnold a villa legidősebb játékosa, a 31 éves férfi Budapesten dolgozik szakácsként, a bemutatkozó kisfilmje pedig „Hello! Újpesti Sajti megérkezett” címmel került megosztásra az Instagramon.²⁵ A játékos ismert emberként mutatja be magát a videóban, állítása szerint ő „Újpest arca”, amit azzal a történettel igazol, miszerint ha „valaki elmegy Újpestre, és elordítja magát, hogy ’Sajti’, mindenki tudja, hogy kiről van szó, legyen az egy betondzsungel vagy egy kóternegyed”. Személyiségjegyei közül a „nagy egoját” emeli ki a szereplő, saját meglátása szerint is „túl nagy az arca, túl bunkó és túl nagy paraszt” – amivel úgy érzi, hogy semmi probléma nincs, mert ő „ilyen alapjáraton”. Jó tulajdonságként hivatkozik az őszinteségére, ami ugyanakkor időnként kegyetlenségbe is átfordul. Sajti az egyetlen szereplő a villában, akiről már a műsor kezdetekor is tudjuk, hogy párkapcsolatban él, a párjával 17 éve ismerkedett meg, és a kapcsolatot „kaotikusnak” írja le, elsősorban a saját hűtlenkedései miatt. A videó képein a szereplő egy sztereotipikus focidrukker bőrébe bújik, a kedvenc csapata iránti rajongását egy lila trikóval is kifejezi. A férfi durva megjelenésű, a testének látható részét mindenhol tetoválások borítják. A mozdulatai és a gesztusnyelve dominanciát és agressziót sugallnak, a felvétel alatt a szereplő kétszer is beleköp a kamerába: egyszer szurkolást imitálva napraforgómagot eszik, majd azokkal az emberekkel kapcsolatban használja a gesztust, akik sértődötten reagálnak az őszinteségére. A videóban a játékos következő jellemvonásait emelik ki vizuális elemekkel: „dumagép”, „rosszfiú”, „Újpest arca”, „nagy ego”, „nagy arc”, „bunkó”, „paraszt”, „őszinte” és „hűtlen”.

Sajti a villa legidősebb játékosa, bár még így is csak a harmincas éveie elején jár, a társai jóval idősebbnek gondolják. A férfi átlagos testalkatú, nem kifejezetten sportos, erősen kopaszodik, a testét tetoválások borítják. A férfi rendszeresen látható hiányos öltözetben, többször feltűnik meztelenül is. Fizikai megjelenése nem kifejezetten vonzó, ennek ellenére a nők körében népszerű, különösen a játék első szakaszában. Ennek részben az a magyarázata, hogy Sajtit a legidősebb férfiként egy érett apafigurával azonosítják társai, ami tisztelettel és tekintéllyel párosul. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a férfit a 2022. november 28-ai adásban alfahímnek választják a szereplők. Szerepe szerint a férfi a vezető és a hős karakterével is azonosítható a játék első szakaszában, később ez jelentősebben átalakul. Sajti viselkedésében más férfiakkhoz képest kisebb szerepet kap a boldogság vagy a vidámság, gyakran aggódik és szomorú amiatt, hogy a gyermeke édesanyja mit gondol róla. A férfi igyekszik elhárítani a nők közeledését a villában, de így is félreérthető helyzetekbe keveredik, rendszeresen hazugságon

²⁵ <https://www.instagram.com/p/CIO3CnbDtuz/>

kapják, míg végül a társa szakít vele, ezért sírni is láthatjuk. Viselkedésében agresszióra és haragra utaló elemek is keverednek, ezek jellemzően durva verbális kirohanásokban nyilvánulnak meg, többek között Lamin és Márió irányába.

5. A nemi szerepekre vonatkozó fókuszcsoportos kutatás eredményei

5.1. Nőképek

Az interjúk résztvevőit először arról kérdeztük, hogy milyen vonzó és nem vonzó tulajdonságokat vélnek felfedezni a női játékosokban. A válaszokból kiderül, hogy a kutatás résztvevői nem igazán látnak vonzó, vagy pozitív tulajdonságot a női játékosok körében. Ebben a kérdésben nincs különbség a fiatalabb és idősebb megkérdezettek között. A résztvevők megfogalmazásaikban meglehetősen kritikusan és szókimondóan beszéltek a játékosokról (nőkről és férfiakról egyaránt). A téma hosszas tárgyalása során végül a következő pozitív és vonzó tulajdonságok merültek fel a VV11 nőképeivel kapcsolatban: őszinték és elmondják, hogy mivel van problémájuk; van, aki viccesnek mondható (Reni); szórakoztatóak. A többség ugyanakkor határozottan kijelentette, hogy egyáltalán nincs pozitív/vonzó tulajdonságuk a női karaktereknek.

A beszámolókból sokkal nagyobb hangsúly került a negatív vagy problémás tulajdonságokra, a résztvevők ezek között a következő megállapításokat tették: nincs bennük semmi nőies; vulgárisak és kiteszik magukat mindennek; buták; hisztisek; hamar magukra vesznek mindent; mindenben kiborulnak; kétségbeesettek; közönségesek; alpáriak; könnyűvérűek; nincs önértékelésük; inkább lejáratják a nőiességet; konfliktuskezelés hiánya; nem tudnak viselkedni. Az itt felsorolt véleményeket is jól tükrözik az alábbi idézetek:

„Hát, nem sok nőiesség van bennük, mert nincsen tartásuk, egyiknek sem. Vagy vulgárisan viselkedik, vagy kiteszi magát mindennek.” – József, 39 éves Veszprém

„Szerintem az, ahogy bent rázzák a feneküket, az nem túl nőies.” – Eszter, 22 éves Veszprém

„Inkább lejáratják a nőiességet.” – Patrik, 26 éves Veszprém

A nézők felé közvetített nőképekkel és azok megítélésével összefüggésben a megkérdezettek szerint szinte csak negatív példát lehet látni a mostani játékosoktól. Egyetértettek abban, hogy a műsorban a szerkesztők nem mutatnak követendő példákat és nőképeket. Itt érdemes megjegyezni, hogy arra a kérdésre, hogy a nőikkel összefüggésben említett tulajdonságok mennyire női tulajdonságok, azt válaszolta egy fiatal résztvevő, hogy manapság a női és férfi tulajdonságok sokszor összemosódnak, és ez a bemutatott karakterek esetében is tetten érhető. Vagyis lehet, hogy hisztisnek tartjuk a nőket, de a férfiakra ez ugyanúgy igaz lehet. Az adatközlők úgy érzékelik, hogy a VV11 női résztvevőire a következő nőképek jellemzőek: buta nő; céltalanság; közönségeség; magamutogatás; könnyűvérű; egyszerűek; nem igazi nők; nemcsak szépnek kellene lennie egy nőnek, értelmesnek is, valamint tartásnak is kellene benne lenni, de bennük nincs semmi ilyesmi; nem mutatnak értelmet és kevés érzelem szorult beléjük. Az alábbi idézetek jól tükrözik az itt megfogalmazott attitűdöket:

„Mostanában egyre inkább összemosódnak a női, férfi tulajdonságok, nem tudnék nagyon olyat mondani, ami csak férfiakra, vagy csak nőkre jellemző.” – Balázs, 21 éves Miskolc

„Én nem tudok nőies tulajdonságot mondani senkire, hanem közönségesek. Borzasztó, mert ha a fiatalok ezt látják a tv-ben, azt gondolhatják, hogy ez a normális.” – Tina, 45 éves Veszprém

Az interjú egy következő szakaszában azt is megkérdeztük a résztvevőktől, hogy mennyiben lehet trendinek tekinteni a villában látható nőképeket, és azt is, hogy mennyire tudnak azokkal azonosulni a nézők, illetve a fiatalok. A válaszok alapján kiderül, hogy az interjúalanyok nem gondolják trendinek a látott nőképeket, illetve remélik, hogy azok nem számítanak trendinek a fiatalok között. Néhányan úgy vélekednek, hogy a bemutatott nők bizonyos társadalmi rétegekben akár trendinek is tűnhetnek, de ha azok is, akkor sem követendő példaképek. Megint mások úgy vélekednek, hogy a VV11 női szereplői nem trendi karakterek, de ezek a típusok előfordulnak a mai nők között.

A jellemzően negatív benyomásokkal szembesülve nem okozott különösebb meglepetést, hogy a nézők nehezen tudnak azonosulni a női karakterekkel. Egyesek úgy vélik, hogy azok a 16-18 évesek, akik folyamatosan az Instagramon lógnak, lehetséges, hogy tudnak azonosulni a játékosokkal, hiszen folyamatosan ilyen képet látnak a közösségi médiában és a tévében is. Mások úgy vélekednek, hogy van olyan játékos, akivel jobban lehet azonosulni, de nem mindegyikkel. Az idősebb adatközlők szerint a villában tanúsított „nagyon laza stílus” és a „butulás” igenis jellemző a mai fiatalokra, míg van, aki nem lát ilyen viselkedést a fiatalok körében. Végül mások a szerkesztési elveket látják érvényesülni az extrém karakterekben, így van, aki szerint nem ez a normális, a műsorba szándékosan válogattak szélsőséges személyiségeket, mert „normális emberek nem lennének kaphatóak egy ilyen műsorra”. Egy fiatal férfi így vélekedik ezekről a kérdésekről:

„Szerintem férfiszemmel sem trendiek. Az, hogy kihívóak akarnak lenni, és mindegyikben ezt látjuk, ez nem trendi. Hogy mutogatja magát, úgy viselkedik, lefekszik xy-nal, attól nem lesz trendi és nőies. Ez egy nagyon rossz megközelítés, rossz üzenet a nőiességgel kapcsolatban.” – Ricsi, 35 éves Veszprém

A résztvevőktől azt is megkérdeztük, hogy érzékelnek-e hiányzó karaktereket a műsorból. A felvetés kapcsán az interjúalanyok számos kritikával illették a jelenlegi szereplőket. A nők között hiányolják az okos, a sportos vagy természetes karaktereket, és azt, aki idősebbként anyáskodna a többiek felett. A kapcsolódó említések így alakultak: egy idősebb, anyáskodó nő, aki példát mutat a fiataloknak; egy okos nő; aki normális; aki tud egybefüggően beszélni, és nem keveredik önmagával is ellentmondásba; olyan nő, aki sportol; a teltebb nők hiányoznak; egy idősebb karakter; aki anyáskodik, és rendbe teszi a többieket; egy művészlélek; egy természetesebb külsejű nő; többféle karakter azért lenne jó, hogy többféle vélemény jelenjen meg. A fenti vélemények közé illeszthető az alábbi két megszólalás is:

Egy okos nőt berakhatnának. Legalább egyet, aki normális, egybefüggő mondatokban tud beszélni és nem totál ellentétes az egyik mondata a másikkal.” – Dávid, 28 éves Miskolcraól

„Lehetne bent még egy elvont művészlélek, kicsit természetesebb külsejű nő, de az valószínűleg elég sok konfliktust szülne.” – Kata, 31 éves Veszprémből

5.2. Férfiképek

A kutatás férfiképekre vonatkozó része ugyancsak a szereplők vonzó és problémás tulajdonságainak a feltárásával indult. A fókuszcsoporthoz résztvevői a következő pozitív vagy vonzó tulajdonságokat társították a program férfi szereplőjéhez: taktika; összetartás; próbálják pozitívan látni a dolgokat. A résztvevők ebben az esetben is sokkal bőbeszédűbbek voltak akkor, amikor a negatív vagy problémás tulajdonságok említésére kértük őket, amit azzal indokoltak, hogy a karakterekben sokkal több a negatív tulajdonság, mint a pozitív, vonzót pedig egyáltalán nem tudtak mondani. Az adatközlők a következő ellenszenves tulajdonságokat vélik felfedezni a férfi játékosokban: agresszívek; manipulatívok; nagyképűek; prolik; egoisták; nem mutatnak tiszteletet a nők felé; botrányosak; kihasználják a nőket; eltapossák a nőket; gátlástalanok; nekimennek a nőknek; hazudnak; úgy beszél valaki, mint az online térben szokás, hashtagekkel és rövidítésekkel; az Isten őrizzen tőlük; ők azok a típusok, akikkel szóba sem állna semmilyen körülmények között. Az említett attitűdöket a következőképpen fogalmazzák meg az adatközlők:

„Én azt mondanám, hogy az összetartásuk. Ez nem mindenkire jellemző a férfiak közül, de jó néhányra igen.” – Balázs, 21 éves Miskolc

„Én is ezeket mondanám: tiszteletlenség, gátlástalanság. Azt hiszik, hogy bármit megtehetnek ők ott bárkivel. Folyamatosan hazudnak még egymásnak is.” – Vanessza, 20 éves Budapest

„Ők azok, akikkel nem állnék szóba, soha, semmilyen körülmények között, sem utcán, sem diszkóban, sehol.” – Kata, 31 éves Veszprémből

Az adatközlők véleménye alapján a férfi karakterek nézők felé közvetített képe és megítélése is problémás. A beszámolóik szerint a műsor a következő férfiképeket próbálja közvetíteni a játékosokról: macsók, alfahímek, legalábbis ezt szeretnék mutatni magukról, de valójában nem azok; a való életben is jellemző a fiatal férfiakra, hogy törekszenek arra, hogy macsók legyenek, de nem sikerül, vagy nem mindenkinek; atyáskodó volt Sajti, de inkább korábban; gusztustalanul meztelenkednek; nem mindig az agyukkal gondolkoznak; a férfiakban kevesebb a visszataszító tulajdonság a nőkhöz képest; tudatosabban játszanak, ezért szimpatikusabbak. A témával kapcsolatban így fogalmaztak a résztvevők:

„Szerintem kevésbé nagy a szórás, mint a nőknél. Itt le lehet egyszerűsíteni, hogy vannak köztük „normálisak” meg „nem azok”. Azért a nőknél sokkal szívesebbek, mármint úgy, hogy mint egy darab faék, annyi értelem van bennük itt a villában, de azért ők sokkal több olyan tulajdonsággal rendelkeznek, ami sokkal visszataszítóbb, mint ami a férfiaknál van.” – István, 34 éves Budapest

„A mostani szériában a Rico a meztelenkedésével már gusztustalan. Míg régen Alekosz a fecskében vicces volt, azon tudtam nevetni. Nem azért, mert jobban néz ki, hanem vicces volt. Ricón nem tudok nevetni, az már gusztustalan, amit ő csinál.” – Kata, 31 éves Veszprém

Az interjúk során a férfiakkal kapcsolatban is feltettük a kérdést, hogy a nézők milyen férfitípust hiányolnak a műsorból. A résztvevők számos kritikával illették már a jelenlegi szereplőket, köztük a férfiakat is, de a nőkkel ellentétben nem az okos típust hiányolják a férfiak körében, hanem az olyan személyiségeket, karaktereket, mint amilyen Majka (Majoros Péter) volt egy korábbi szériában. Ezt azzal indokolták, hogy a korábbi programokban többször lehetett olyan férfiakat látni, akik fel tudtak valamit mutatni, volt valamilyen területen ügyességük, kompetenciájuk, egyéniségük. A témához a következő említések kapcsolódnak: az okos férfi; őt biztosan hamar kiejtenék, mert nem érezné jól magát ebben a társaságban; az egyedi, színes és érdekes karakterek hiányoznak. Ugyanez a vélemény köszön vissza az alábbi idézetben is:

„Én is a Majkára gondoltam. Régen tök jó volt, hogy bent volt a Majka, bement hozzá a Dopeman, reppeltek, írtak dalszövegeket. A Maja Gold is bement hozzá, az is jó volt. (...) Igen, hogy értettek valamihez. Ott volt a VV Péter, aki fodrász volt és mindenkinek nyírta a haját. És volt, akinek volt ikertesója, egyszer ki is cserélték őket.” – István, 34 éves Budapest

Megkérdeztük a résztvevőket arról is, hogy mennyiben lehet trendinek tekinteni a villában látható férfiképeket, és azt is, hogy vajon mennyire tudnak azokkal azonosulni a nézők, illetve a fiatalok. A nőkhöz képest többen voltak azok, aki úgy gondolták, hogy a műsorban bemutatott macsós férfikép trendi lehet a fiatalok körében, de úgy vélik, hogy inkább a 20 évesek tudnak ezzel azonosulni, az idősebbek már nem. Ugyanakkor azt is megjegyezték, hogy ez a vágy leginkább a fiatalok esetében is csak egy ideál, hogy igyekeznek magukat férfiasnak mutatni, de valójában nem azok. Néhány megkérdezett a férfiakkal elnézőbb, mint a nőkkel, illetve a nők viselkedését botrányosabbnak tartja. Van, aki azt is megfogalmazta, hogy egy nő a felét sem teheti meg annak, amit egy férfi megtesz, már akkor is rossz színben fog feltűnni. Olyan vélemény is elhangzott egy fiatal férfitől, hogy mindkét nem nagyon „gáz”.

A férfiakkal társított trendi viselkedésmód problémája a következő említéseket hívta elő: a macsós férfikép trendinek mondható; trendibb ez a macsós kép, mint a női játékosokra jellemző képek; csak rossz képet mutatnak magukról, nincs bennük semmi trendi. Az azonosulás kérdéskörével kapcsolatban a következő említések születtek: a macsóság nem feltétlen jellemző a mai fiatalokra, de az igen, hogy azok akarnak lenni, látszani; a férfiképekkel tudnak a mai fiatal férfiak azonosulni; a 30-asok már nem, de a 20-asok biztosan tudnak ezekkel a férfiakkal azonosulni; egyik sem ideál, egyik sem példakép; a férfiakkal könnyebb azonosulni; a nők botrányosabban viselkednek; ha a nők ugyanazt megcsinálják, mint a férfiak, az már nem elfogadott; a férfiakkal több a tartás; a férfiakkal képest, ha csak feleannyit csinálnak meg a nők, az már rossz színben tünteti fel őket; van, aki a férfiakat is ugyanolyan „gáznak” tartja, mint a nőket. Jól tükrözik az itt említett véleményeket a következő idézetek:

„Inkább nyilván a férfiakkal (lehet azonosulni), de ez mindig is így volt. Ha egy nő ugyanazt csinálta, mint a férfi, akkor a nőt lenézték. Ami egy férfinál normálisnak számít, az egy nőnél nem feltétlenül az.” – Attila, 36 éves Miskolcraól

„Szerintem nagyon gázak a nők, de szerintem a férfiak is. Ez a Barna is rátérdel a Reninek a kabátjára, mert nem akar a földre térdelni. Meg amiket megengednek maguknak a nőkkel szemben. Ez a kiabálás, meg beleáll az arcába. Így nem beszélek férfival, nem, hogy nővel. Szerintem a férfiak is nagyon gázak.” – Dominik, 20 éves Budapestről

5.3. Férfi-női kapcsolatok megítélése

A megkérdezettek a villában látott férfi-női kapcsolatokról inkább rossz véleménnyel vannak. Van, aki e téren sem lát követendő példát, míg van, aki szerint a való életben is vannak hasonló kapcsolatok, ebben a játékban azonban felnagyítódik minden, ezért több a konfliktus is. Az interjúk résztvevői felszínesnek és viharosnak gondolják a férfi-női kapcsolatokat, és furcsának látják a kialakult szerelmeket és szerelmi háromszögeket. Ugyanakkor a barátságokat sem gondolják igazán őszintének, nem erősek a szövetségek sem. A témához a következő gondolatok kapcsolódnak: viharosak, sok a konfliktus; érthető, hogy feszültek a játékosok, de ennek ellenére „nagyon durván” viselkednek egymással; a villában felnagyítódik minden, mert hosszú időn keresztül össze vannak zárva egymással az emberek; gerjesztettek a konfliktusok, de legalábbis sokszor nem életszerűek; nem őszinték a kapcsolatok, felszínesek az érzelmek; talán Melina és Dani kapcsolata a leginkább harmonikus, bár az sem tökéletes; Melina kapcsolata is hamis, mert kint párja volt; előtérbe helyezik a testiséget; kihasználja egyik fél a másikat; ezek kerülendő példák; felszínesek a barátságok is; nincsenek igazi szövetségek, nincs összetartás; hosszú távú barátságok sem fognak kialakulni. Mindezzel kapcsolatban így fogalmaznak az adatközlők:

„Én Melina és Dani kapcsolatát említeném a legharmonikusabbnak. Ez sem tökéletes, de a bentiek közül messze a legjobb. A többiekénél sok a konfliktus a női-férfi karakterek között. Például Barna kapcsolatai, mielőtt Piros kiesett, ott csak a veszekedés ment, akár egy részen keresztül is.” – Nikolett, 33 éves Miskolcraól

„Felszínesek az érzelmek, nincsenek valódi kapcsolatok, se barátiak, se szerelmiek. Napi szinten változik minden.” – Rita, 35 éves Veszprémből

A fentiek alapján nem meglepő, hogy a résztvevőink nem tudnak azonosulni a bemutatott női és férfi karakterekkel. Ezek közül is kiemelik Barnát, mert ő egyáltalán nem tiszteli a nőket, valamint Piros karakterét, mert befolyásolható volt és mindent megengedett a férfinak. Az interjúalanyok a rendkívüli konfliktusok között említették Bibi és Ákost vitáját, miután Bibi leköpte Ákost, azt az esetet, amikor az egyik villalakó éhezette a többieket a császárság hetén, illetve azt a brutális magatartást, amit Rico tanúsított, amikor leüvöltötte és prostituálnak nevezte Renit. Ugyancsak végtelenül unszimpatikusnak látták Sajti karakterét is, aki a gyereke életére felesküdvé állított valótlanúságot. A résztvevők szerint jellemző lehet a fiatalokra, hogy tipikusan gondolják ezeket a kapcsolatokat, azzal együtt, hogy a villában minden felnagyítódik. Mások szerint a valóságban is előfordul, hogy valaki könnyen változtatja a partnereit, és olyan ember is akad, aki agresszív és dominánsabb egy kapcsolatban.

A férfi-női kapcsolatokat összességében is kerülendő példának értékelik a megkérdezettek, ebben a fiatalabbak és az idősebbek is egyetértenek. Elmondásuk szerint van arra esély, hogy a fiatalok, a 15-18 éves kamaszok számára mintaképként jelennek meg ezek a kapcsolatok a tévén keresztül és az online térben, és azt gondolhatják, hogy ezeket ők is megtehetik, de remélik, hogy nem így tekintenek rájuk. A résztvevők káros, nem követendő kapcsolati példák között a következő eseteket említik: egy férfi könnyen váltogatja a partnereit; egy nő könnyen odaadja magát egy férfinak; egy nő azt sugallhatja, normális, ha valakit egy férfi kihasznál; a férfi nem tiszteli a nőket; agresszív férfi. Az adatközlők végül megfogalmazták, hogy nem mindegy, milyen férfi-női kapcsolatokat mutatnak a VV11-hez hasonló műsorokban, mert a közösségi médiába minden kikerül, és az egészen fiatalokat is elérhetik ezeket a tartalmak. Sajnos más műsorokból is ugyanezt a magatartásformát látják – még a színvonalasabb vetélkedőkben is látni olyat, amikor „leordítják egymás fejét”, vagy tiszteletlenül beszélnek egy nővel. Az említett témákra reflektálnak a következő idézetek is:

„Én is a Barna-Pirost mondanám. Barna nyilván hitegette csak a Pirost, ő pedig megengedte, hogy bármit megcsináljon vele. Akárhányszor átverte, mindig visszament hozzá. Ezek után már őt sem tudom sajnálni. Mert így Barna nyilván csinálni fogja.” – Balázs, 21 éves Miskolc

„Ha a kamasz fiúk azt látják, és azt gondolják, hogy az jó, amit például Barna csinál, hogy egyszer egyik, máskor a másik lány ágyában fekszik, az nem jó. De ugyanezt elmondhatom Reni oldaláról is, hogy a lányok felől nézve akkor elmondhatjuk, hogy az a normális, ha rögtön odaadja magát? Szerintem nincs jó hatással a 15-20 évesekre.” – Nikolett, 33 éves Miskolc

„A bent látható férfiak közül nagyon sokan egyáltalán nem tisztelik a nőket, lenézik őket. Ez nem egy egészséges kép.” – Balázs, 21 éves Miskolc

6. Szintézis: nemi szerepek, férfi és női karakterek működése és megítélése az RTL Való Világ 11 című műsorában

A vizsgálat összességében arra jutott, hogy a ValóVilág11-ben olyan nőkkel és férfiakkal találkozhatnak a nézők, akik sok esetben nem felelnek meg a nemekkel szemben támasztott tradicionális elvárásoknak és normarendszereknek, illetve akikkel a befogadók nehezen tudnak azonosulni (Pleck et al. 1994; Snell 1998). Ennek egyik legszembetűnőbb oka az lehet, s ez az interjúkból is egyértelműen kiderül, hogy a szereplők negatív jellemvonásai kerülnek kiemelésre a bemutatkozásokban, és ugyanezt látjuk visszaköszönni a szerkesztett összefoglalókban is. Példának okáért vessünk egy pillantást a bemutatkozó kisfilmekben a férfi és női karakterekhez társított inkább pozitív, inkább negatív és semleges kifejezésekre azt is figyelembe véve, hogy milyen konkrét kontextusban kerülnek elő az alábbi szófordulatok:

NŐK			FÉRFIAK		
POZITÍV	SEMLEGES	NEGATÍV	POZITÍV	SEMLEGES	NEGATÍV
cuki	érzékeny	adrenalinfüggő	amorózó	aranszívű rosszfiú	beképzelt
érett	szende	akaratos	csajmágnés	dumagép	bunkó
humoros	szingli	balhé	csibészes	rocksztár	csipkelődő
igaz ember		buja	elbűvölő	szerethető ingyenélő	egoista
igazságérzet		csábító	filozofikus		felszínes
jó emberismerő		csúnya beszéd	forróvérű		flegma
jószívű		flegma	jóképű		hiú
magabiztos		igazi állat	kitartó		hűtlen
megbízható		kétarcú	laza		ingyen kaja
méhkirálynő		kíméletlen	normális		kíváncsiskodó
okos		kiszámíthatatlan	okos		manipulátor
őszinte		lázdó	önazonos		nagy arc
színes		makacs	őszinte		nagy ego
szókimondó		nagyképű	szép		nagyképű
taktikus		naiv	szerethető		nem csinál semmit
türelmes		nem hisz a szerelemben	többre vágyik		nincs barátnője
udvarias		nyers	tudatos		nincs hivatása
		ordibál	tudatos		nincs pénze
		rafinált	válaszokat keres		nyers
		rivalizáló	vicces		önimádó
		törtető	vidám		paraszt
		vad	milf hunter		pimasz
					piszkálódó
					rosszfiú
					sunyi

1. Táblázat. Forrás: saját szerkesztés

A táblázatból is jól látszik, hogy mindkét nem esetében a negatív kifejezések túlsúlya dominál, de ha alaposabban szemügyre vesszük a jelzőket, az is kiderül, hogy ezek különösen a nők esetében jelölnek atipikusnak tekinthető, a tradicionális, normakövető magatartástól jelentősen eltérő karakterjegyeket (Chumbow, 2020). Ezek egy része a szerkesztett tartalmakban is megerősítésre kerül, míg más tulajdonságokat a játékosok személyisége nem tükröz vissza egyértelműen, de összességében a női karakterek érzelmileg és társadalmilag is kiszolgáltatottabbnak tűnnek, ami egybevág Signorielli és Bacue megállapításaival (Signorielli & Bacue, 1999).

A fizikai megjelenéssel összefüggésben elmondható, hogy mindkét nem gyakran látható hiányos öltözékben vagy teljesen meztelenül, a nőkre egyes szituációkban kifejezetten jellemző az erotikus ruházat viselete, s ezzel párhuzamosan a karakterek túlszexualizált bemutatása. A fizikai megjelenés jelentősége a nők esetében egyértelműen nagyobb, a női testtel kapcsolatos megnyilvánulások gyakoribbak, durvábbak és kritikusabbak, mint a férfiak esetében, a legsértőbb megjegyzések pedig főleg nőkre vonatkozóan hangzanak el. A férfiak is gyakran szerepelnek hiányos öltözetben vagy meztelenül, egyes karakterek szintén túlszexualizáltak, de a fizikai megjelenés fontossága a férfiak esetében kisebb. Ugyanakkor ez alól is vannak kivételek, például Márió esetében a játékosok nagy jelentőséget tulajdonítanak a férfi vonzó

megjelenésének, míg Rico többször kap durván kritikus megjegyzéseket a túlsúlya és férfiasságának mérete miatt.

A társadalmi szerepekkel összefüggésben az elemzés azt mutatja, hogy a játékban megjelenő férfiak többsége a nőknél stabilabbnak tűnik érzelmileg és társadalmilag is, viszont egyes karakterek, mint például Ákos, ettől jelentősebben eltérnek. A villában több férfinek van vezető szerepe, mint nőnek, de a férfiak között is vannak teljesen passzív karakterek, mint például Henrik, aki éppen az inaktív magatartása miatt esett ki elsőként a játékból. A nők között is találunk olyan karaktereket, akik agresszívan próbálnak befolyást szerezni a társaik felett, azonban ezek a megnyilvánulások sok esetben csak verbális szinten működnek, más esetekben pedig éppen az ellenkező hatást érik el, ahogyan ez korábban vizsgált műsorok esetében is látható volt (Anderson & Ferris 2016). Jó példa erre Bibi, aki kezdettől fogva igyekszik domináns pozícióba kerülni, de ezzel a magatartással rövid idő alatt a villa egyik legnépszerűtlenebb lakójává válik.

Az előzőek alapján az is megállapítható, hogy a nemi szerepek közötti szakadék a szexualizált ábrázolásmód területén csökkent, de a műsor még mindig többször szolgálja ki a tradicionális férfi tekintet (*male gaze*), mint a nőit (Kaplan 1983). A műsorban a tradicionális nemi szerepek közti különbségek más területen is inkább közelítenek egymáshoz. Itt említhetjük a házimunkákat, amiben mindkét nem szereplői közel azonos mértékben veszik ki, vagy éppen nem veszik ki a részüket, vagyis ugyanúgy találkozhatunk házias férfiakkal, mint háziasnak jóindulattal sem nevezhető nőkkel. A kérdés egy másik vetülete a test- és szépségápolás kérdése, amit hagyományosan feminin gyakorlatnak tartunk, ugyanakkor például Márió rengeteg energiát és figyelmet fordít a megjelenésére.

A villalakók viselkedését tanulmányozva azt látjuk, hogy összességében a férfiak függetlenebbnek tűnnek, mint a nők. A nők valamivel több esetben mutattak dühöt és agressziót, bár Lamin személyében a férfiak között is találunk kifejezetten agresszív karaktert. A nők többet sírnak, mint a férfiak, de a férfiak között is találunk olyan karaktert, aki rendszeresen sírás közben látható az összefoglalókban, így például Ákos és Márió kifejezetten emocionális személyiségeknek tűnnek. A villában lakó férfiak összességében többször elégedettek és boldogok, mint a nők, míg a nők többször adják jelét a szomorúságnak vagy a kétségbeesésnek.

A fókuszcsoportos kutatás azt bizonyítja, hogy a nézők a játékosokról alapvetően rossz véleménnyel vannak. Nem tartják őket példaképnek sem általában, sem a férfi és női képek tekintetében, de még az ábrázolt férfi-női kapcsolatokat is több kritikával illették. Nincs egyetlen igazán kedvenc játékosuk, inkább csak időlegesen valaki, „ha nagyon muszáj”, vagy „talán” tudtak ilyet megnevezni. A női szereplőkkel kapcsolatban számos problémás tulajdonságot említettek, ezek között leggyakrabban a hisztéria, a könnyűvérűség, az értelem és a nőiesség hiánya jelent meg. A férfiaknál is többségben vannak a rossz tulajdonságok, többen tiszteletlenek a nőekkel, agresszívak, és van, aki verbális erőszakot alkalmazott egy női villatársával szemben, a megítélésük mégis kedvezőbb (Papp et al. 2022; Sung 2013). A férfi játékosok leginkább csak szeretnének macsók lenni, azonban körükben van olyan játékos, akinek jónak látják a játékát, aki szerintük jól taktikázik.

Összességében a női játékosokat problémásabbnak gondolják, azért is, mert őket már kevesebb negatívum is rossz színben tünteti fel. A férfiak esetében is sok kivetni valót látnak, ugyanakkor azt valószínűsítik, hogy velük jobban tudnak azonosulni a fiatalok, mert a macsóság alapvetően

trendi manapság. A résztvevők a női játékosok köréből az értelmes karaktert, illetve az anyáskodó karaktert hiányolják leginkább, a férfiak köréből pedig az érdekes, valamilyen területen tudással rendelkező karaktert. Meglepő módon olyan férfi játékost tartanak esélyesnek a győzelemre többen is, akit többször kritikával illettek amiatt, ahogyan a nőekkel bánik, és amilyen kapcsolatai voltak eddig a villában.

Mind a férfi és női képekről, mind a férfi-női kapcsolatokról úgy vélik, hogy a felmutatott minták a fiatalokra kifejezetten rossz hatással lehetnek, ha komolyan veszik a műsorban látottakat. Felszínesnek, őszintétlennek, és konfliktusokkal terheltnek látják a barátságokat és a kialakult szerelmeket is. Van, aki szerint más műsorokban is hasonlóan rossz mintákat látnak a fiatalok, ugyanakkor a többség úgy gondolja, hogy jobban kellene szabályozni a műsor tartalmait: a médianak jelentős a befolyásoló ereje, ezért színvonalasabb műsorra kellene törekedni, és arra, hogy legyen következménye a nem megfelelő magatartásnak.

Általános vélemény, hogy a műsor egyre megbotránkoztatóbb: sokkal több a szexualitás és a játékosok közötti konfliktus. Nagyon meglepő volt a résztvevők számára, hogy ebben a szériában már az első részben volt szexuális aktus, ami minden évadban megtörténik, de ebben nem sokat vártak a játékosok. A 11-es szériát a többség a legrosszabbnak tartja, leginkább azért, mert színvonal alattiak a játékosok, és nem látnak közöttük egyéniséget. A program kevésbé a játékról és taktikáról szól, inkább arról, hogy ki kivel van együtt, ivászatról és veszekedésekről. A nők és a férfiak is sokkal több trágár beszédet és durvább dolgokat engednek meg maguknak, mint az előző műsorokban, és óriási probléma, semmiért sincs büntetés. A kritikák központi témája, hogy a játékosok megnyilvánulásai visszataszítóak, van, aki szerint a műsor „kretének gyülekezete”, mások azzal példálózhatnak, hogy olyan alacsony a játékosok értelmi szintje, hogy „azt sem tudják, hol van Budapest”.

A résztvevők egyetértenek azzal, hogy a női és a férfi szereplők esetén is ugyanolyan fontos, hogy milyen képet közvetítenek a nézők felé. Mindkét nem rossz példát mutat, amit eltanulhatnak, trendinek vélhetnek a fiatalok. Néhányan úgy gondolják, hogy ez a műsor nem azt a célt szolgálja, hogy a nézők számára példaképeket mutasson be, így a játékosok sok mindent be is vetnek azért, hogy elnyerjék a fődíjat. Van, aki riasztónak tartja azt, hogy ezt úgy is megnyerheti valaki, hogy negatív példát mutat.

Összegezve a fentieket megállapítható, hogy a Való Világ 11 által bemutatott női és férfi karakterek jelentősen torzított identitáskonstrukciókat állítanak a nézők elé, ami előállhat egyfelől a beválogatott szereplők természetes tulajdonságaiból, másfelől a szerkesztési folyamat során alkalmazott gyakorlatokból. A karakteranalízis és a nézői attitűdök alapján is azt látjuk, hogy a férfi és női karakterek olyan szélsőséges viselkedésmintákat személyesítenek meg, amelyekkel a befogadók nem tudnak és nem is szeretnének azonosulni. Ez a férfiak esetében egyfelől a hipermaszkulin magatartásmintára jellemző dominanciaharcokkal és agresszióval, másfelől a hagyományos maszkulin értékrenddel ellentétes passzivitással vagy instabilitással függ össze. A női karakterek esetében a probléma háttérben a tradicionális női értékek szinte teljes hiánya áll. Egyfelől a női szereplők számos olyan domináns és agresszív viselkedésmintát igyekeznek prezentálni, amit hagyományosan inkább a férfiakkal azonosítunk, és ami visszatetszést generál a nézőkben (Behm-Morawitz et al. 2015). Másfelől több olyan megnyilvánulásukkal találkozunk a műsor folyamán, amelyek kiszolgáltatott vagy alávetett pozícióba sodorják őket, ami ugyancsak a nézők negatív megítélése alá esik. Mindent összevetve a vizsgált probléma szempontjából a műsor egyik legnagyobb hiányossága az lehet,

hogy nem, vagy csak részben ábrázol olyan női vagy férfi személyeket, amelyek megfelelnek a tradicionális értékrendeknek, amelyek megfelelően rezonálnak a nézők elvárásaival. Ahogyan az interjúalanyok megfogalmazták, a „normális” férfiak és nők hiányoznak a Való Világ 11-ből.

Irodalom

Anderson, J. S., & Ferris, P. F. (2016). Gender stereotyping and the Jersey Shore: A content analysis. *KOME: An International Journal of Pure Communication Inquiry*, 4(1), 1-19.

Atwood, R. A., Zahn, S. B., Webber, G. (1986). Perceptions of the traits of women on television. *Journal Of Broadcasting & Electronic Media*, 30(1), 95-101.

Aubrey J. S., Yan K., Terán L., Roberts L. (2020). The heterosexual script on tween, teen, and young-adult television programs: A content analytic update and extension. *The Journal of Sex Research*, 57(9), 1134–1145.

Behm-Morawitz E., Lewallen J., Miller B. (2015). Real mean girls? Reality television viewing, social aggression, and gender-related beliefs among female emerging adults. *Psychology of Popular Media Culture*, 5(4), 340–355.

Cato, M., Carpentier, F. R. D. (2010). Conceptualizations of female empowerment and enjoyment of sexualized characters in reality television. *Mass Communication & Society*, 13(3), 270-288.

Connell, R. W., Messerschmidt J. W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender and Society*, 19(6): 829–859.

Császi L. (2009). A valóságtelevíziózás társadalmi szerepe a késő modernitásban. *Médiakutató*, nyár. 53-62.

Császi L. (2011). *A Mónika-jelenség kulturális szociológiája*. Pécs, Gondolat.

Chumbow, M. M. N. (2020). Colada Sweet Like Mercy: Gender Stereotyping in Twitter Conversations by Big Brother Naija 2019 Viewers. *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 14(10), 959-965.

Davis, D. M. (1990). Portrayals of women in prime-time network television: Some demographic characteristics. *Sex Roles*, 23(5-6), 325-332.

Downs, A. C. (1981). Sex-role stereotyping on prime-time television. *Journal Of Genetic Psychology*, 138(2), 253-258.

- Durham, M. G. (2009). *The Lolita effect: The media sexualization of young girls and what we can do about it*. London, Gerald Duckworth & Co.
- Ferris A. L., Smith S. W., Greenberg B. S., Smith S. L. (2007). The content of reality dating shows and viewer perceptions of dating. *Journal of Communication*, 57(3), 490–510.
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., Signorielli, N. (1986). “Living with television: The dynamics of the cultivation process” in J. Bryant, D. Zillman (Eds.), *Perspectives on media effects*. Hilldale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 17-40.
- Gross, L. (2001). *Up from Invisibility: Lesbians, Gay Men, and the Media in America*. New York: Columbia University Press.
- Hall A. (2009). Perceptions of media realism and reality TV. In Nabi R. L., Oliver M. B. (Eds.), *The SAGE handbook of media processes and effects* London, Sage. 423–438.
- Hearn, J., Morgan, D. (1990). *Men, masculinities & social theory*. London: Unwin Hyman.
- Jenei Ágnes (2002). Több, mint kukkolás, Dr.Buda Béla pszichiáter a valóságshow-król, *Médiakutató*, tél.
- Kaplan, E. (1983). Is the Gaze Male? In Snitow A., Stansell C., & Thompson S. (Eds.), *Powers of Desire: The Politics of Sexuality* (pp. 309-327). New York: NYU Press.
- Leone, R., Peek, W. C., Bissell, K. L. (2006). Reality television and third-person perception. *Journal Of Broadcasting & Electronic Media*, 50(2), 253-269.
- Lovelock, M. (2019). *Reality TV and Queer. Identities Sexuality, Authenticity, Celebrity*. Ho Chi Minh City, Macmillan.
- Lőrincz D., Gregor A. (2013). Az etnikai maszkulinitás konstruálásának egyik példája, avagy Fecó esete a Való Világgal In Bogdán M., Feischmidt M., Guld Á. „Csak másban” *Roma reprezentáció a magyar médiában*. Pécs, Gondolat. 45-65.
- Papp, L. J., Ward, L. M., & Marshall, R. A. (2022). Contributions of Reality TV Consumption to College Women’s Endorsement of the Heterosexual Script and Acceptance of Sexualized Aggression. *Psychology of Women Quarterly*, 46(1), 50–65.
- Pleck J. H., Sonenstein F. L., Ku L. C. (1994). Attitudes toward male roles among adolescent males: A discriminant validity analysis. *Sex Roles*, 30(7/8), 481–501.
- Signorielli, N., & Bacue, A. (1999). Recognition and respect: A content analysis of primetime television characters across three decades. *Sex Roles*, 40(7/8), 527-544.

Snell W. E.Jr. (1998). The stereotypes about male sexuality scale. In Davis C. M., Yarber W. L., Baureman R., Schreer G., Davis S. L. (Eds.), *Handbook of sexuality-related measures: A compendium* (2nd ed., pp. 463–465). Sage.

Sung, C. C. M. (2013). Language and gender in a US reality TV show: An analysis of leadership discourse in single-sex interactions. *Nordic Journal Of English Studies*, 12(2), 25-51.

Ward L. M. (2002). Does television exposure affect emerging adults' attitudes and assumptions about sexual relationships? Correlational and experimental confirmation. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(1), 1–15.

Wiegman, Robyn (2002). *Women's studies on its own: a next wave reader in institutional change*. Durham: Duke University Press.

Wright P. J. (2011). Mass media effects on youth sexual behavior assessing the claim for causality. *Annals of the International Communication Association*, 35(1), 343–385.